ԺԷ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4417 — ՕԳՈՍՏՈՍ 31/13 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1900 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ — 19 ՃԷՄԱԶԻԻԼ ԷՎՎԷԼ 1318 — ԺԷ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4417

درعليه‌ده غلطه‌ده (آره‌ولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

ՊՈԼԻՍ Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան

Les annonces sont reçues
á la Direction du Journal "AREVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղր.
» »	վեցամսեայ	70 »
» »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 ֆրկ.
» »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով։

Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի։

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

Ո՞Վ Է
ՆՈՐԱԴԱՐՁ ՎԱՐԴԱՊԵՏԸ

Ամէն Հայ — մերձաւոր թէ հեռաւոր — բնականաբար ինքն իր մէջ այս հարցումը կ'ընէ՝ թէ «ո՞վ է Նորադարձ վարդապետը»։

Ժողովրդական այս արդար հետաքրքրութիւնը գոհացնելու համար, անցեալ շաբաթ իրիկուն, և կամ կիրակի առաւօտ կը սպասէինք որ Ս. Պատրիարքը Մայր-Եկեղեցւոյ բեմէն այս մասին գէթ քիչ մը ծանօթութիւններ հաղորդէր եւ յետոյ՝ նորադարձ աբեղային գլխէն ճղոունը (գդակ) հանէր, ու վեղարը (*) դնէր հանդիսաւ։

Բանի որ Ն. Սրբազնութիւնը այս բանը չըրաւ, սոյն պարտքն ալ մենք կը ստանձնենք։ — Քէօթահիոյ Հայ-Հռոմէականաց Առաջնորդ Իմմանուէլ Վ. Պալեան՝ որ անցեալ շաբաթ իրիկուն Մայր-Եկեղեցւոյ մէջ վեղարի օրհնութիւնը ստացաւ, բնիկ Գաղատացի է եւ մօտիկ ազգական Օրմանեան գերդաստանին (**)։ Ծնած է 1867 դեկտեմբեր 25ին։ Աշխարհական անունն էր Իմմանուէլ՝ զոր հայրը դիւրութեան համար Մանուկ կ'արտասանէր։ 3-4 տարեկան հասակին մէջ Պոլիս բերուած է և նախնական կրթութիւն առած Բերա, Պալթաճեանց ըսուած տունը բնակող Ֆրերներուն քով։ Երբ մայրը Պոլսոյ մէջ մեռաւ՝ տակաւին ութը տարեկան էր։ Ուստի, մամիկը զինքը առաւ և Գաղատիա տարաւ։ Հոն կաթոլիկ ազգայնոց վարժարանը յաճախեց մինչեւ տասնըմէկ տարեկան հասակը, ու մասնաւորապէս հետեւեցաւ Թուրքերէն լեզուագիտութեան։ Իմմանուէլ՝ երբ այս վիճակի զարգացման մէջ էր, նորէն Պոլիս բերուելով Սէն Լուիի Ֆրերներու դպրոցը դրըուեցաւ, ուր վեց ամիս հազիւ կրցաւ մնալ։ 1880ին էր թէ 1881ին, Գատըգիւղի Մխիթարեանց վարժարանը գիշերօթիկ եղաւ. այն ատեն՝ Ձարեան Հ. Աբրահամ հմուտ վարդապետը վերատեսուչ էր, և Ճնտոյեան Գեր. Տ. Ներսէս եպիսկոպոսը՝ պատմութեան դասատու։ Հոն կը յաճախէր այն ատեն նաեւ իմ վաղամեռիկ Յակոբիկս ալ։ Մխիթարեան այս վարժարանին մէջ, Պալեան ոչ միայն լեզուագիտութեան հետեւեցաւ, այլ մասնաւորապէս մշակեց ուսողութեան կամ քանակագիտութեան ճիւղը և բաւական յաջողեցաւ։

Իմմանուէլ 4-5 տարիներու դասընթացք մըն ալ այս վարժարանին մէջ բոլորեց, և ապա պարտաւորուեցաւ Բերայի Ս. Յակոբայ վարժարանը երթալ, և հոն գտնուող աշակերտներուն մէջ ամէնէն ճկունը ու ամէնէն եռանդունը գտնուեցաւ, իր դասերուն մէջ միշտ յառաջադէմ հանդիսանալով։ Իմմանուէլ Պալեան կ'երեւայ որ մանկութենէն սկըսեալ ճակատագրեալ էր քաղաքէ քաղաք և վարժարանէ վարժարան ստտասսումներ ընելու։ Այս անգամ ալ բաղդաւորուեցաւ Բանկալթիէն անդին, Շիշլիի կողմը, Վիէննացւոց վարժարանին աշակերտիլ։ Չենք գիտեր որչափ ատեն կեցաւ Վիէննացւոց քով, օր մըն ալ ելաւ Իրաւագիտական վարժարանը յաճախել և փաստաբանութեան հետեւիլ։ Միեւնոյն ժամանակ, ծանօթ իրաւագէտ-փաստաբաններու գրասենեակներուն այցելութիւն տալով, Թուրքերէն կոկիկ խնդրագիրներ և տեղեկագիրներ կը պատրաստէր՝ այս և այն անձերուն կողմէ յատկապէս յանձնարարուած։ Բաւական ատեն այդպէս անցուց, մինչեւ որ հանգուցեալ Ազարեան Պատրիարք, իր քովը կանչելով Իմմանուէլը վար դրաւ, Հռոմ ղրկելու համար։ Վասն զի Իմմանուէլ թէեւ գեղադէմ ու զուարթ երիտասարդ մը, բայց վարդապետանալու փափաք և շնորհ ունէր։ Արդէն գիտէր հայերէն, Թուրքերէն, պարսկերէն, արաբերէն, ֆրանսերէն, իտալերէն լեզուները։ Բիչ մըն ալ յունարէն և գերմաներէն կը գրէր։ (Մէկ Չինարէնը կը պակսի։ Ծ. Խ.) Ուստի, իր վարդապետական նպատակին հասնելու համար անկարող մէկը չէր։

Միեւնոյն միջոցին, Տիարպէքիրի Հայ-Հռոմէականաց հանգուցեալ առաջնորդ Յովսէփ եպիսկոպոս Ֆէրահեանը Պոլիս եկած էր և ուզած էր որ Իմմանուէլը իր քով առնէ և հետը Տիարպէքիր տանի։ Սակայն վերադառնալու համար իր վիճակը, դեռ երկու շաբաթ պայմանաժամ ունէր։ Պրուսայի Գերապայծառ Ճամճեանն ալ այս միջոցին մայրաքաղաքս եկած էր, և դեռ իր վիճակին երկու ամսուան եպիսկոպոսն էր։ Կը համոզէ Իմմանուէլը որ իր քովը երթայ։ Ճամճեան Գեր. Պրուսա կը վերադառնայ, և անկէ մէկ քանի օրէն նամակ մը կ'ուղղէ Պոլիս, Իմմանուէլի հասցէին, որ կ'երթայ խնդոյն Պրուսա, և հոն Կաթոլիկներու վարժարանին վերատեսուչ կը կարգուի։ Երկուքուկէս տարի այս պաշտօնին մէջ մնալէ ետքը, 1889ին Ճամճեան Սրբազանէն սարկաւագ ձեռնադրուած, և 1890ին վարդապետ եղած է միեւնոյն անունը անփոփոխ պահելով վրան։

Մէկ քանի շաբաթ Պրուսա մնալէ յետոյ, պաշտօնով Ինէկէօլ ղրկուած է իբր Առաջնորդ և քարոզիչ շրջակայ վիճակներու։ Հոս երկուքուկէս տարի պաշտօնավարութեանը մէջ՝ Արմաշու ձայնագրագէտ աշակերտներէն մէկէն ալ բաւական երաժշտութիւն սորված է։ Արդէն՝ Իմմանուէլ վարդապետի ձայնն ալ անուշ է։ Հայր Պալեան, հուսկ ապա Ինէկէօլէն վերադառնալով Պրուսա, գրեթէ մէկուկէս տարի իբրեւ Հոգաբարձու և իբրեւ Մեծաւոր՝ պաշտօն կը վարէ հոն, քաջ քարոզչի մըն ալ համբաւ շինելով։

1894 մայիս 1ին, Կուտինայի առաջնորդ կարգուած էր. իր կենցաղագիտութեամբը տեղւոյն կառավարիչին սիրցուցած էր ինքզինքը, և դեռ կը շարունակէր այս պաշտօնին մէջ, ժողովրդեան ամէն դասակարգերուն համակրանքը վայելելով։ Ամուսնալուծման խնդրոյ մը առթիւ իրաւասութեան խնդիր կը ծագի հոն, և տեղական ժողովրդեան զգացմանց ու համակրանքին հակառակ, Սէօլիւտ ղրկուիլը կ'ուզուի, ուր հինգ տուն միայն Հայ-Հռոմէական կը գտնուի։ Սոյն հրամանը Կուտինա կու գայ՝ յուլիս 7ին, բայց Հ. Իմմանուէլ չուզեր երթալ Սէօլիւտ, այլ իր վերադարձը կը յաջողցնէ, ու ինքզինքը մայրաքաղաքս կը նետէ ժամ առաջ։ Անցեալ շաբթու Ազգ. Վարչութեան Կրօն. Ժողովոյ ներկայացաւ Ն. Արժանապատուութիւն, և բերանացի յայտնեց թէ՝ իր փափաքն է Հայ. Եկեղեցւոյ գիրկն ընդունուիլ։ Կրօն. Ժողովը՝ նախ փորձեց կամ փորձուեցաւ իրաւախոհութիւն մը գոյացնել՝ Ազգ. Պատրիարքարանի և Բերայի Սագըզ Աղաճիի Պատրիարքարանին միջեւ, բայց Տ. Իմմանուէլ չընդունեց։ Ուստի Կրօն. Ժողովն ալ յիշեալ վարդապետին սրտագին խնդրանքը ընդունելով, անոր փափաքին համեմատ, որոշեց Արմաշու Դպրեվանքը ղրկել զայն, ժամանակ մը հոն մնալով հրահանգուելու Հայ. Եկեղեցւոյ արարողութեանց, և միանգամայն զբաղիլ վանքին մէջ մատենագրական ու բանասիրական գործերով։

Ա. Յ. ԱՅՎԱԶԵԱՆ

(*) Հայ-Հռոմէական վարդապետներու մէջ, Անտոնեանք ըլլան թէ Զմմառեանք, վեղարի օրհնութեան մասնաւոր արարողութիւն չունին։ Մխիթար-Աբբան, շուրջ 200 տարիներ առաջ, Հայ. Եկեղեցւոյ յատուկ վեղարի տըւչութիւնը հաստատած է, իր միաբանութեանը մէջ. նկատելով որ Հռոմէականութեան մէջ այդ դրութիւնը չկայ։ Ուստի, Վենետիկի միաբան Հայրերը՝ թէեւ կուսակրօն քահանայ ձեռնադրուելնէն յետոյ յատուկ վեղարի օրհնութիւն չեն ընդունիր, սակայն միաբանական ուսանողութեան շրջանին մէջ՝ արդէն ստացած կ'ըլլան վեղարը, որ կուսակրօնութեան համար հաստատուած տեսակ մը սքեմ է։

(**) Ս. Պատրիարքի Տիրամայրին մօրեղբօր թոռն է նորադարձ Տ. Մանուէլ վարդապետ Պալեան։

ԿՐԹԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ ՄԸ ԱՌԹԻՒ

ՊԱՐԹԱԼ, 25 Օգոստոս

Ահաւասիկ դպրոցական արձակուրդի օրերը վերջանալու մօտ են, ամէն գիւղ, ամէն աւան ու հասարակ իրենց վարժարաններու բարեկարգութեամբ կը զբաղին և կը ջանան ալ աւելի յառաջդիմական շաւղի մը մէջ դնել ու մղում տալ, հետամուտ ըլլալով միանգամայն իրենց ծրագիրները տարուէ տարի ընդլայնելու։ Ամբողջ տարուան մը տեւողութեան միջոցին իրենց ըրածը կը բաղդատեն առջի տարուան դպրոցական գործերու հետ ու այս տարուան համար նոր նոր ծրագիրներ կը պատրաստեն ի հարկին հաշիւ տալու գաւառական Ուսումն. Խորհուրդներու։

Արդարեւ գնահատելի են իրենց ջանքերն ու տածած խնամքը կրթական գործին յառաջդիմութեան մասին, արդար և բարի նպատակի մը միայն ծառայելով, ուր կը նշմարուի ճշմարիտ յառաջդիմական եռանդն ու ոգին։ Մենք ալ ի սրտէ կը խնդակցինք այնպիսի դպրոցասէր բարեկամներու և քաջալեր կը կարդանք անոնց, որպէս զի իրենց այն բարի ձեռնարկին մէջ յարատեւելով, ապագային լաւ դաստիարակեալ և օժտեալ սերունդ մը ունենան։ Բայց մենք, Պարթալցիքս, զուրկ այն ամէն առաւելութիւններէն, չենք կրեր գոնէ այդ յառաջդիմական ոգին ու եթէ երբեք կրթական գործի բարելաւութեան համար աշխատողներ ալ կան, անոնք ալ յուսահատեցնել կը ջանանք, աշագին պատուարներու խոչնդոտներ հանելով անոնց ամէն մէկ ձեռնարկին, փոխանակ քաջալեր կարդալու և աջակից գտնուելու. ու երբ ձեռնտու ալ չենք գտնուիր, գոնէ հեռուանց միայն և միայն դիտող մը չենք ըլլար այն բարի տրամադրութիւնը ունեցող անձերու պատուաբեր ձեռնարկին, քանի որ մեր քով անոնց բռնած ընթացքը հասկնալու կարողութիւնը կը պակսի։ Չեմ ըսեր թէ անոնց գէշ ընթացքը պէտք չէ պախարակել, այլ պէտք է գէշը բարիէն զատել, փոխանակ գէշը բարիի տեղ ըմբռնելու և փոխադարձաբար։

Ահա, այսպիսի անտեղի թիւրիմացութիւններով, որոնք աւելի տղայական են, «Պարթալի կրթական խնդիրը» երկարեցաւ ու երկպառակութիւնները վերջ մը չգտան. կարգ մըն ալ շահախնդիր և եսամոլ անձերու, որոնք մէյմէկ «Ջօջի» տիպարներ ըլլալէ չեն դադրիր—բռնած աննկարագիր ընթացքն էր որ մարել տուաւ կրթական յառաջդիմութեան ցանկացողներու խանդն ու եռանդը։ Վերոյիշեալ աննկարագիր անձերը տակաւին մինչեւ այսօր կը շարունակեն իրենց ընթացքը շնորհիւ տեղւոյն Ս. Աւագ քահանային անկողմնակալութեան ?? որ ինչ ինչ բանաւոր (*) պատճառներով անոնց հետ սերտ կապով կապուած ու կրթական տեսուչ էֆէնտիի բրած անաչառ քննութիւններուն ?? որոնք մինչեւ այսօր յարատեւել կու տան անվերջանալի վէճերը կրթական խնդրին շուրջը։

Եւ ահա այս կերպով Պարթալցի տղաքը կ'ստիպուին ակամայ հրաժարիլ վարժարանէն ու կեանքի պայքարին մէջ նետուիլ, առանց բան մը սորված ըլլալու, այսպէս անյաջող տարի մը բոլորելէ ու գրեթէ առանց դասաւանդութեան, ամէն ժամ, ամէն վայրկեան ճանճրացուցիչ դպրոցական վէճեր լսելէ յետոյ՝ սակաւին այսօր ալ այդ շահախնդիր անձերու ընթացքը կը շարունակուի։

Արդ, կը խնդրենք կրթական վերին մարմինէն, ի սէր դաստիարակութեան, որպէս զի բարեհաճի ժամ առաջ գիւղին վարժարանին անբարեկարգ վիճակը ուղղել, ամէն ինչ արդարութեամբ կարգադրելով, և մէկդի վանելով միանգամայն փնասակար տարրերը, դպրոցի պաշտօնէութենէն, որով ամենածանր պատասխանատուութենէ զերծ մնալով հանդերձ Պարթալցի ապագայ սերունդը բողոքող չպիտի մնայ իր դէմ։ Չենք կարծեր որ ի տես վարժարանին այն խառնաշփոթ վիճակին անտարբեր գտնուելով լաւ կարգադրութիւն մը ընել չհաճի, կը յուսանք որ այս կերպով ամէն խնդիր կը կարգադրուի և նոր տարեշրջանին՝ յաջող տարի մը բոլորելու բաղդին կ'արժանանանք։

Այլ եւս Պարթալցին ձանձրացած է կրթական վերին մարմինին մեծադղորդ որոշումներէն, տեսական գործերէն. քիչ մըն ալ գործնականին կը փափաքի։ Յուսով ենք և միանգամայն վստահ որ այդ մարմինը նկատողութեան առնելով այն լուրջ խնդիրը, շուտ ընդ փոյթ պիտի ջանայ կարգադրել, չբաւականանալով նախկին այցելու կրթական տեսչին տուած տեղեկագրէն՝ որ ինքնին անմէջ ու նըպատակաւոր բան մըն է։

Ա. Պ. Զ.

(*) Անշուշտ բանաւոր պատճառներով, որովհետեւ իր պաշտօնին մէջ գիտակից չգտնուելուն համար է որ անոնց հետ անքակտելի կապով միացած է ու չուզեր զանոնք եկեղեցիէն բաժնել։

ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

25րդ Տարեշրջան

Վարժարանիս 25-րդ տարեշրջանը կը սկսի յառաջիկայ Սեպտեմբեր 4, Երկուշաբթի։

Առաջին շաբթուան մէջ տեղի պիտի ունենան կարգափոխութեան վերաքննութիւնք, իսկ դասերը պիտի սկսին Սեպտեմբեր 11, Երկուշաբթի առաւօտ։

Վերաբացումէն յառաջ մեզ հետ անձամբ բանակցիլ փափաքող պատ. ծնողք կրնան գտնել զմեզ վարժարանին մէջ Բշ., Դշ., Ուր. և կիրակի առաւօտները մինչ ի ժամ 6։

Հիմնադիր-Տնօրէն
Ռ. Յ. ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ

Իւսկիւտար, 19 Օգոստոս 1900
648 4—5

ԳԻՒՂԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆ

Գեղջուկ ըլլալս ի վեր գրեթէ այլեւս նուագահանդէս չեմ յաճախեր։ Բիչ անգամ կ'երեւամ Փօլօնի կամ Լամուրէօյի սրահներուն մէջ, և հազուադէպ կը վայելեմ արուեստի այն ազնիւ վայելքները, զորս նուագախումբերու գեղեցիկ գործերը կը հայթայթեն։ Այլեւս մի միայն յիշողութեանս մէջ կ'ունկնդրեմ Պէթովէնի համերգները՝ որոնք հոգին իր ամէնէն խոր ալքերուն մէջ խել կը յուզեն։ Մօցարդի նուագները՝ մայիսի առաւօտեան մը պէս քաղցր ու փափուկ, Կուկի շարագրութիւնները՝ որոնք նորվեկեան գիւղանկարի մը պէս գիւթական ու երազկոտ կը թուին, և այն Ֆաուսթի Դատապարտութիւնը որ միմիայն ձայներով կը զուարթացնէ Կէօթէի քերթուածին հզօր մոգութիւնը։ Եւ որչափ որ վարպետներու գլուխ գործոցներէն կտրուած եմ, սակայն երաժշտական ուրախութիւններէն զրկուած չեմ։ Մարդկային երաժշտութեան տեղ Բնութեան երաժշտութիւնը ունիմ, որուն համար ալ կրնայ ըսուիլ Շէքսփիրի հետ՝ «Թէ ականջին կը հասնի նման Հարաւի շունչին որ մանիշակներու ծաղկաստանի մը վրայէն անցնելով անոր անուշահոտութիւնը կը գողնայ»։ Որչափ ալ խորհուրդի գործը ըլլան անտառներէն և դաշտերէն մեզի հասած դիւթիչ համերգները, սակայն ներդաշնակութեան ու կշռութեան բոլոր օրէնքները տեղը կը տանին։ Ինչպէս արուեստագէտներու երգերը, անոնք ալ զգացումէն քան թէ բանականութեան կը խօսին, անոնք ալ կը յուզեն սիրտը ու երազել կուտան։ Անոնց մէջ կարելի է գտնել նոյն իսկ լէյթ մոթիֆն ու կապակցեալ մեղեդին։ Եւ ո՛րչափ նրբերանգ ու ճոխ են անոնք ձայներով և վառ շարագրութեամբ։

Նախ և առաջ ծառերուն երաժշտութիւնը կայ։

Գտնուած էք յունիսին կէսօրէ մը յետոյ չոճիներու անտառի մը մէջ ու հոն ընկողմանած։ Հոն լիառատ լոյսին տակ թմրած դաշտերու լռութեանը մէջ լսա՞ծ էք այն օդային շշուկը՝ որ կանանչ փուշերով ցցուած ճիւղերու մէջէն կը սուրայ, և որ հակապատկերը կը կազմէ դուրսը ամառուան շլացուցիչ ճառագայթներէն սփռուած ուրախութեան։ Անիկա երգ մըն է օրրող, ծփծփուն, լայն և մելամաղձոտ։ Թէոքրիտէս երկու հազար տարիէ աւելի է, արդէն անոր մեղկ քաղցրութիւնը տօնած էր։ Այդ երգը գերանուրբ դդուանքի հառաչներ ունի և հազիւ հաղ իմանալի հեծեծանքներ, որոնք այնչա՛փ ծածուկ են։ Կարծես թէ փափուկ հոգիի մը ձայնն է, պիտի ըսէին, որ երկի՛ը կ'աւաղէ։

Իջէ՛ք հիմա՛կ, մինչեւ բլուրին ստորոտը՝ դէպի մարգագետինները, ուր գետակը հանդարտ կը հոսի նունուփարներու քօղի մը տակէն, մօտիկ ըրէք կաղամախիներուն երգը։ Բոլորովին ուրիշ խառներգ մըն է, — զուարթ, յստակ և կայտառ, զովարա՛ր նաեւ։ Լսել կը կարծես ժքժանքը Ալպիի տեղատարափի մը որ տերեւները արատներով կը պիսակէ։

Բայց ծառերուն համերգը՝ իր բովանդակ գեղեցկութեանն ու վեհութեանը մէջ այն ատեն կը յաղթանակէ, երբոր արեւմտեան հովը կը սուրայ անտառներուն մէջէն, աշնան անձրեւոտ գիշերներուն։ Նուագախումբը այն ատեն կը զարնէ համակ խուլ ու դոռ երգեր, աղաղակներ նման սրինգի անորոշ կերպով երկարաձգուած շեշտերուն, և տեղատարափին կուռ հոսումները՝ որոնք դողդոջուն խաղերու Ջրհեղեղի մը պէս կը թափին։ Մերթ մեղմացում մը։ Մինակ, քամիին սուր ողբը կը շչէ է՛ն նուրբ ճիւղերուն մէջէն և զանոնք կը թրթռացնէ նման տաւիղի մը լարերուն։ Այս եզական երգայարդարութիւնը կը շարունակէ ատեն մըն ալ վայրկենապէս խաղաղած ճիւղերուն մէջէն։ Հեռուէն կը վերսկսի սարսուռ մը՝ նման ծովի մակընթացիկ խաղացքին նախակարապետ շըշնջիւնին, և ահեղ մենաւոր ոռնք նորէն բովանդակ հերարձակ անտառին փոթորկին մանչիւնին հետ կը խառնուի։

Գարնան ալ սքանչանալու համար թռչուններուն երաժշտութիւնը ունիմ։ Նախ ցրուուն և հազիւ դաշնակաւորուած խաղերու նախերգանք մը. սարեակներու սուլումներ, խայտիտներու թրթռումներ, կարմրալանջներու գեղգեղներ։ Բայց արդէն վարը՝ դաշտագետնին վրայ ուր ցորենները կը կանանչնան, հարիւրաւոր ձայներ կ'երգեն զարթօնքը. արտոյտներու առատուան խումբն է ան։ Անոնք կը բարձրանան՝, կը բարձրանան վեր՝ մարգարիտ գոյնով երկինքին մէջ, և մէկ կողմէ բարձրանալով հանդերձ կ'երգեն, յաւէ՛տ անխոնջ։ Անոնք՝ վերը բոլորովին կորսուած, նոր ծաթող արեւին վարդագոյն նշոյլներուն մէջ հատիկ հատիկ կը թափեն իրենց խաղերը զուարթութեան մարգարիտներու պէս։ Ամենուրեք, ճամբուն ցանկերէն՝ գետակին դալարաւէտ ղարափներէն՝ անտառին տամուկ խորքերէն հրաշալի ամբողջութիւն մը կը լեցնէ միջոցին հնչունութիւնը. չխաչահաւերու վիպերգներ, կտաւաքաղներու և եկքանիկներու ճռուողիւններ, տորդիկներու եղանակաւորումներ, յոպոպի թրթռուն եղանակներ, եղանակին անտաղդարձը, փիլորեակին սրինգը, մինչեւ այն խաղաղիկ ժամը՝ ուր ցերեկուան երգիչները լռած ըլլալով, սոխակը՝ այս անբաղդատելի մեներգուն՝ գիշերուան մէջ կը գեղգեղէ բանաւոր, սաստիկ ու քաղցր սիրոյ օրհներգը։

Եւ զանգակները՝ որոնց ղօղանջները անտեսանելի ու աղմկալից ճամբորդող ոգիներու պէս օդը կը ճեղքեն, ի՜նչ զօրաւոր՝ միանգամայն թովիչ երաժշտութիւն է անոնցը. ինչպէս կը փոխեն իրենց ձայնի ելեւէջներն ու հանգամանքը պարագային համեմատ։ — Գեղջուկ զանգակներու նուագահանդէսը՝ կիրակի առաւօտ մը, վճիտ զուարթութիւն մը ունի, ապշեցուցիչ խանդ մը։ Շուրջս Պիէվրի ձորին ամէն մէկ գիւղը կամ աւանը իր խաղը կը նետէ երկչոտ կամ սուր, թաւ կամ խիստ։ Մետաղեայ թրթռումները, մերթ արծաթեայ ինչպէս լերան մէջ հօտի մը բոժոժը, մերթ բարձրահնչիւն ինչպէս օդային երգէոնի մը կոչափողերը իրարու կ'ընդհարին, իրարու կը համապատասխանեն, միահաղոյն կ'երգեն, յետոյ իբարմէ կ'անջատուին կրկին իւրաքանչիւրը՝ հովին քմահաճոյքներուն համաձայն իր քաղցրանուագ թռիչը ստանալու համար։ Հնչիւններու համաձայնութիւնն ու անջատումը, արեւոտ մթնոլորտին մէջէն՝ սիրտը կ'ուրախացնեն կամ երազել կու տան անոր, բայց զուարթ կամ երազող՝ առաւօտեան զանգակներու այս նուագահանդէսն կազդուրիչ տպաւորութիւն մը կը կրէ մարդ։ Զգացողութիւնը բոլորովին կը տարբերի սակայն, երբ այս միեւնոյն ղօղանջները թրթռան իրիկնամուտին այն ատեն՝ արեւին մարը մտնելուն կամ վերջալուսային ժամերուն մելամաղձութենէն անմասն չըլլար ան։ Ո՛րչափ ալ շողշողուն գոյնով ներկուի իրիկուան ծիրանին, որչափ ալ ներդաշնակ ըլլայ երեկոյեան երաժշտութիւնը, դարձեալ զգացում մը կը թողու, չի անոնք հակառակ կամքիդ խորհիլ կու տան վերջացած օրուան կորսուած ժամերուն, որոնք մութին մէջ խորասուզուած են և զորս այլ եւս երբեք չպիտի գտնենք։ Հոգ չէ՛, զուարթ կամ տրտում, մայիսի արշալոյսի մը պէս զուարթուն կամ աշնային իրիկնամուտի մը պէս վրդովիչ, զանգակներու այս համերգը աննման քաղցրութիւն մը ունի, դիւթական թելադրիչ կարողութիւն մը, իր անիջային թեւերուն վրայ գրգանքով կ'օրրէ ան մեզ, և, այն օրը՝ որ զանգակատուները համր ըլլան, այսինքն աղօթքը դադրի, երկրի վրայ սքանչացում մը ու մխիթարութիւն մը պակսած պիտի ըլլայ։

Հանապազօրեայ կեանքին զանազան աղմուկներն ալ ինծի կը վերապահեն ինքնատիպ և չէնչող երաժշտութիւն մը։ Այդ աղմուկները՝ իւրաքանչիւրը զատ զատ առնելով մասնաւորաբար քաղցրանուագ ոչինչ ունին, բայց երբ անոնք միահաղոյն կը հնչեն և երբ զանոնք քիչ մը հեռուէն մօտիկ ընէ մարդ, կազդուրիչ և ուժեղ ներդաշնակութիւն մը կը կազմեն։

Սակայն աւելի գիւղին մէջ պէտք է զանոնք մօտիկ ընել, ուր իրենց բոլոր թափովը երեւան կու գան, — պողոտաներուն վրայ սայլերու ծանր ու նուագաւոր ճռճռոցը, դարբնոցին մուրճի հարուածները, ագարակներուն խորէն լսուող հաչիւնները, արտերուն մէջ լորամարգիներուն կանչը, բերդերու միջնորմերուն վրայ սրափողերու նուագները, փողոցի կանչուըռտուքները, Սէնի բլուրներուն վրայէն հովին բերած յուշկապարիկներու ձայները, և ալ աւելի հեռո՛ւն՝ ատաղձարանէն վերադարձող գործաւորին լիաբերան երգած գեղջկական երգին բըրդուճները, — բոլոր ասոնք անգիտակցաբար իրարու կը խառնուին և սքանչելի ներդաշնակութիւն մը կը հիւսեն. նուագախումբ մը՝ զարմանալի կերպով երիներփնուած, որ կարծես ուրախութեան և գործունէութեան օրհներգը կը խըմբատօնէ։

Վերջապէս կայ վերջին երաժշտութիւն մըն ալ, զոր կը հասկնան և կը վայելեն միայն անոնք որ ինծի պէս կեանքի ճամբուն երեք քառորդը հասած են։ Այս վերջինը համակ ներքին է, համակ իմացական և միայն հոգին է որ կը թափանցէ անոր համր ներդաշնակութեան։ Բայց ինչպէս կ'ըսէ Ճօն Քիթս բանաստեղծը, «քաղցր են այն մեղեդիները զորս կը լսենք, աւելի քաղցր են սակայն անոնք՝ զորս ականջը չի լսեր»։ Այն երաժշտութիւնը՝ որուն վրայ կը խօսիմ, յիշատակներունն է։ Անոնք՝ յուռ, թեթեւ ինչպէս թաշթեւ յայգաժիթիթեռները, մեր ներքին էութեան խորէն կը բարձրանան, փաթսուննոցի վերջալուսային ժամերուն, և ստուերային ձայները խմբով կը շշնջեն, — մանկական կամ խիստ ձայներ, սիրուած կիներու կամ անհետացած բարեկամներու ձայներ, ծծմայրի մը երգին պէս հեռաւոր, զգուանքներու պէս քաղցր, նաեւ դառն՝ մերթ խղճի խայթի մը պէս։ Անոնք կը զարթուցանեն բնութենի գիւղանկարներ, բաղդաւոր կամ աղէտալի ժամեր. անոնք արցունքով թըրջուած են կամ դեռ եւս անխառն ուրախութեամբ մը թրթռուն։ Բայց միշտ իրենց երգը սիրելի է մեզ, նախ՝ վասն զի մեր երբեմնի անձնաւորութենէն արձագանգ մը կ'անթեղեն, եւ յետոյ, վասն զի այս աննիւթական երաժշտութիւնը մեզի համար թերեւս անդենի յաւիտենական երաժշտութեան խորհրդաւոր նախերգանքն է։

ԱՆՏՐԷ ԹԷՕՐԻԷ

Թարգմ. Ա. Մ. ԿԷՆՃԵԱՆ

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԻ ՈՒՂՂԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԲԱՐԵՓՈԽՈՒԱԾ

Դ.

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ. — **Ներկայ ընդունելութիւն եւ բայածական.** — Պատշաճ է հետեւիլ ընդհանուր կանոնին, որուն համաձայն ընդունելութիւնն ու բայածականը կը զանազանուին ասով թէ առաջինը գործողութիւն կը ցուցնէ, իսկ երկրորդը՝ վիճակ։ Կը բաւէ որ քննելի աշակերտներն ու ուսուցչական ընտրելիները առողջ դատողութեան ապացոյց ընծայեն տարակուսելի կամ երկբայելի պարագաներու մէջ։ Խնամով պէտք է զգուշանալ հրահանգներու մէջ նրբութիւններ ներմուծելէ կամ նմանօրինակ հրահանգներ ընտրելէ։ Ինչպէս, des sauvages vivent errant կամ errants dans les bois։

Անցեալ ընդունելութիւն. — Avoir օժանդակով կազմուած անցեալ ընդունելութեան առթիւ այժմ աւանդուած համաձայնութեան կանոնը միշտ աւելի կամ նուազ վէճի նիւթ եղած է մատենագիրներու և քերականներու կողմէ։ Բիչ քիչ այս կանոնը ա՛լ աւելի կնճռոտ հանգամանք մը ստացաւ. բացառութիւնները եւս աւելի բազմացան, ըստ այնմ թէ ի՛նչ ձեւ ունի ընդունելութենէն նախադաս եղող լրացուցիչը, թէ միեւնոյն բայը յատուկ կամ փոխաբերական նշանակութեամբ գործածուած է, և թէ ուրիշ բայեր կա՛ն ընդունելութեան հետ գործածուած։ Միւս կողմէ, այս կանոնը կը խափանուի հետզհետէ։ Անօգուտ կ'երեւայ ուրեմն յամառիլ անխախտ պահելու կանոն մը՝ որ սոսկ մտատանջութիւն կը պատճառէ դասաւանդութեան մէջ, իմացական զարգացման չի նպաստեր բնաւ և օտարազգիներուն կը դժուարացնէ Ֆրանսերէնի ուսումը։ — Պէտք չէ բնաւ փոխել այն կանոնը թէ անցեալ ընդունելութիւնը, երբ իբր ածական գործածուի, պարտի համաձայնիլ գոյականին հետ. իսկ երբ իբր ստորոգելի գործածուի être բային կամ ներգործական չեզոք ուրիշ բայի մը հետ, պարտի համաձայնիլ ենթակային, ինչպէս. des fruits gâtés;—Ils sont tombés;—elles sont tombées. — Գալով avoir օժանդակը առնող անցեալ ընդունելութեան, պիտի թոյլատրուի որ անփոփոխ մնայ բոլոր այն պարագաներուն մէջ՝ ուր այսօր կը պատուիրուի զայն համաձայնեցնել լրացուցչին հետ, ինչպէս. Les livres que j'ai lu կամ lus;—Les fleurs qu'elles ont cueilli կամ cueillies; la peine que j'ai pris կամ prise. — Իսկ անդրադարձ բայերուն անցեալ ընդունելութեան համար, պիտի թոյլատրուի նոյնպէս որ անփոփոխ մնայ բոլոր այն պարագաներուն մէջ՝ ուր այսօր կը պատուիրուի համաձայնեցնել զայն, ինչպէս. elles se sont tu կամ tues;—Les coups qne nous nous sommes donné կամ donnés։

ՄԱԿԲԱՅ. — Ne ստորակարգ նախադասութիւններու մէջ.—Սոյն ժխտական մակբային՝ ստորակարգ բազմաթիւ նախադասութիւններու մէջ գործածումը տեղի կուտայ մանուածապատ, խրթին ու պիտակ կանոններու, որոնք յաճախ կը հակասեն ամէնէն գաղնտիր մատենագիրներուն գործածութեան հետ:—Առանց տարբեր կանոններ յօրինելու, ըստ այնմ թէ հաստատական, ժխտական կամ հարցական են ա՛յն նախադասութիւնները՝ որոնցմէ կախում ունին այս ստորակարգ նախադասութիւնները, պիտի թոյլատրուի ու ժխտականը ջնջել ա՛յն ստորակարգ նախադասութիւններուն մէջ՝ որոնք կախում ունին հետագայ նշանակութիւններն ունեցող բայերէ կամ ասացուածներէ.

Empêcher, désespérer, éviter que, եւն. ինչպէս, défendre qu'on vienne կամ qu'on ne vienne.

Craindre, désespérer, avoir peur, de peur que, եւն. ինչպէս, de peur qu'il aille կամ qu'il n'aille.

Douter, contester, nier que, եւայլն, ինչպէս, je ne doute pas que la chose soit vraie կամ ne soit vraie.

Il tient à peu, il ne tient pas à, il s'en faut que, եւն. ինչպէս, il ne tient pas à moi que cela se fasse կամ ne se fasse.

Պիտի թոյլատրուի նոյնպէս ջնջել այս ժխտական բառը բաղդատականներէ ու բաղդատութիւն մը նշանակող autre, autrement que, եւն. բառերէն յետոյ. ինչպէս, l'année a été meilleure qu'on l'espérait կամ qu'on ne l'espérait;— les résultats sont autres qu'on le croyait կամ qu'on ne le croyait.— Դարձեալ, à moins que, avant que ասացուածներէ յետոյ, ինչպէս, à moins qu'on accorde le pardon կամ qu'on n'accorde le pardon:

ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆ.— Քննութիւններու մէջ, պարտ և պատշաճ է խոշոր սխալներ չհամարել զանոնք՝ որոնցմով բնաւ չապացուցուիր թէ ընտրելիներն խապառ զուրկ են իմացականութենէ ու հմտութենէ, այլ կ'ապացուցուի միայն թէ անգիտակ են քերականական ինչ ինչ նրբութիւններու: Այսպէս, մանաւանդ, պարտ և պատշաճ է չատ թեթեւ համարել. 1. Այն սխալները՝ որոնք կը վերաբերին վերացեալ կամ թանձրացեալ իմաստով գործածուելուն համեմատ՝ իրենց սեռը փոխող գոյականներուն, ինչպէս են aide, garde, manœuvre, եւն. նոյնպէս և իրենց սեռը փոխելով իրենց նշանակութիւնն ալ թեթեւակի փոխող գոյականներուն, ինչպէս են couple, merci, relâche, եւն. 2. Այն սխալները՝ որոնք կը վերաբերին ինչ ինչ գոյականներու (մանաւանդ արուեստական լեզուի մէջ) անկանոն յոգնակիին, ինչպէս են. aïeuls և aïeux, ciels և cieux, œils և yeux, travails և travaux, եւն. 3. Այն սխալները՝ որոնք կը վերաբերին յօդը դնելու կամ ջնջելու, և կամ երկիր ցուցնող սրական յատուկ անուններէ առաջ՝ տարբեր նախադրութիւններ գործածելու, ինչպէս, aller en Danemark, en Portugal, բայց aller au Japon, au Brésil.

Տեսնուած՝ կցուելու համար 1900 յուլիս 31ի որոշմնագրին:

Նախարար Հանրային Կրթութեան
եւ Գեղարուեստներու
(Ստրգ.) ԺՈՐԺ ԼԷՅԿ

Թրգմ. Ա. Ն. Թ.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Չինու դէպքերը

Գերմանիոյ Կայսեր ճառը.—Վիլհէլմ Բ. և Աւկուսթա Վիքթորիա Կայսրուհին Շթէթինի մէջ ռազմափորձերուն ներկայ գտնուած ատեննին, Կայսրը ուղերձի մը պատասխանելով շնորհակալութիւն յայտնեց և ըսաւ.

«Յիշեցէք ձեր եղբայրները որոնք Մայրագոյն Արեւելք գացած են մեր շահուն համար: Վստահ եմ թէ ատոնք հոն պիտի յաջողին խաղաղութիւնը վերահաստատելու և թէ հոն ապրող գերման վաճառականները առանց վտանգի մը և դժուարութեան մը ենթարկուելու, իրենց գործերովը պիտի զբաղին: Ապագային համար ո և է մտահոգութիւն չունիմ: Վստահ եմ թէ ընթացքս պիտի յաջողի:»

Լի-Հունկ-Չանկի քարտուղարը անոր անունով յայտարարեր է թէ դաշնակից Տէրութիւնները նորէն Չինացիներուն պիտի յանձնեն Բէքինի վարչութիւնը և թէ Չինկ խիւանը իբրեւ Բէքինի կուսակալ պիտի ճանչցուի:

Հոնկ-Քոնկի առեւտրական սենեակին բողոքի հեռագիրը՝ Բէքինէն միջազգային զինուորները ետ քաշուելու մասին՝ Լոնտոնի առեւտրական սենեակին կողմէ մատուցուեցաւ Լորտ Սոլզպէրի: Հոնկ-Քոնկի առեւտրական սենեակը փափաք կը յայտնէ Բէքինէն միջազգային զինուորները այն ատեն ետ քաշել, երբ վարչութիւնը կանոնաւոր ձեւ մը ստանայ և յանցաւորները պատժուին:

Գերմանիոյ առաջարկութիւնը.—Պերլինէն կը հեռագրեն Քէօլնիշէ Ցայթունկի.—Սխալ տեղեկութեան վրայ հրատարակուած է ամերիկեան բոլոր լրագիրներուն այն լուրը թէ միջազգային զինուորները Բէքինէն հեռացնելու մասին Գերմանիա առաջարկութիւն մը բրած ըլլայ: Գերմանիա բնաւ չէ բրած այդ տեսակ առաջարկութիւն մը:»

Քանթոնէն կը հեռագրեն անգլիական լրագիրներուն թէ Թաքուի կառավարիչը անցեալ չորեքշաբթի կայս. հրամանագիր մը ստացեր է, որով ցաւ կը յայտնուի՝ չինական գործերը ներկայ տագնապը առաջ բերելու աստիճան վատթարացած ըլլալուն համար: Չինու բոլոր կուսակալներուն ծանուցուած է ջանալ ամէն կողմ անդորրութիւնը վերահաստատելու ու տեւական ընելու, չփոթութեանց պատճառ եղողները պատժելու և բոլոր Եւրոպացիները ամէն տեսակ վտանգներու դէմ պաշտպանելու համար:

Ուաշինկթընէն կը հեռագրեն.—Եունկլու զօրավարը՝ իր զինուորներով՝ Բաօթինկ Ֆուէն ետ քաշուեցաւ դէպ ի Քաեոնկ-Ֆու: Շանկ-Շի-Թունկ ձեռնարկներ ըրեր է Թաքուի չինացի վաճառականներէն 50,000 միլիոն թաէլի փոխառութիւն մը ընել, բայց չէ յաջողեր:

Քիւպէն կը հեռագրեն թէ Մայրագոյն Արեւելքի երկաթուղիները պաշտպանելու համար կազմուած հազար հոգինոց զօրախումբ մը ուրբաթ օր ճամբայ ելեր է դէպ ի չինական ջուրերը:

Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարը Չինու դէպքերուն վրայ Դեղին Տետրակ մը պատրաստել կու տայ, որ պիտի պարունակէ փոխանակուած բոլոր պաշտօնագիրները: Պատրաստութիւնը օրը օրին պիտի շարունակուի, մինչեւ որ կարգադրուի խնդիրը: Դեղին Տետրակը յառաջիկայ նստաշրջանին Խորհրդարանի անդամներուն պիտի բաշխուի, եթէ դիւանագիտական բանակցութիւնները թոյլ տան:

Ռուս կառավարութեան պաշտօնաթերթը հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հրատարակէ.

«Բլինկանի կիրճին գրաւումէն ետքը Օրլով զօրավարին զօրախումբը Ծալանտուն հասնելով հոն օր մը հանգիստ առաւ: Օգոստոս 30ին երբ դէպի Չիծիքար առաջացաւ, այդ քաղաքին կուսակալին կողմէ ղրկուած պատգամաւորներ ռուս զօրավարին ներկայանալով հաշտութիւն խնդրեցին, սակայն Օրլով զօրավարը ետ ղրկեց պատգամաւորները և հրաւէր կարդաց ժողովուրդին զէնքերը ձգել, ապահովցնելով զանոնք թէ և ոչ մէկին վնաս պիտի հասնի: Օրլով զօրավարին հետեւակազօրքերը և հեծեալ Թնդանօթաձիգները, հրետանիով մը՝ միացան Ռէնէնքամփֆ զօրավարին. ճարտարագէտներու աջակցութեամբ նորոգեցին Նուրի գետին կամուրջը զոր Չինացիները քանդեցին, և ուր Օրլովի զօրախումբը կը յուսար հասնիլ սեպտ. 2ին:»

Չէ-Ֆուէն Հիրշման ճարտարագէտը սեպտ. 4 թուականով կը հեռագրէ թէ երկաթուղիի երթեւեկութիւնը կանոնաւոր կերպով հաստատուած է Լիաօ-Թունկի մէջ, մինչեւ Հայ-Չէու:

Վերխովսքի ճարտարագէտին համար, որ Լիաօ-Եանի մէջ Չինացիներուն ձեռքը գերի ինկած է, առնուած վերջին լուրերու նայելով Չինացիներուն փրկանք մը առաջարկուեր է զայն ազատելու համար բայց Վէրխովսքիի ազատումը յուսալի չէ:

Քարպայի ճամբով Մանչուրիա վերադարձած են ինը հոգի՝ Վալէվսքի ճարտարագէտին խումբէն: Ատոնք երկու զինուոր և հեռագրական պաշտօնեայ մը կորսնցուցեր են:

Մ. Նահանգաց պատասխանը.— Ուաշինկթընէն կը հեռագրեն սեպտ. 7 թուականով.— Մ. Նահանգաց կառավարութեան կողմէ Ռուսիոյ ծանուցագրին տրուած պատասխանը որ այսօր Բեդերսպուրկի դահլիճին ղրկուեցաւ, և միւս տէրութեանց ալ հաղորդուեցաւ, տակաւին հրատարակութեան տրուած չէ. սակայն ստոյգ աղբիւրներէ առնուած տեղեկութիւններու նայելով, Մ. Նահանգները կը հաւանին Գերմանիոյ այն առաջարկութեան զոր բրած է Ռուսիոյ ծանուցագրին տուած պատասխանին մէջ: Այդ առաջարկութիւնները, որոնք բացարձակապէս կը մերժեն թշնամութեանց շարունակութիւնը, գլխաւորաբար հետեւեալ երկու կէտերէն կը բաղկանան.— Ա. Դաշնակից տէրութեանց զինուորները միջազգային զօրախումբ մը պիտի կազմեն՝ Բէքին գտնուող օտար զինուորներուն իւրաքանչիւրին թիւին համեմատութեամբ առնուած ջոկատներէ: Միջազգային զօրախումբը պիտի շարունակէ գրաւել Չինու մայրաքաղաքը, մինչդեռ միւս զինուորները բանակետղ մը պիտի քաշուին, մինչեւ որ հաշտութիւնը կնքուի: Բ. Դաշնակից տէրութիւնները պիտի երաշխաւորեն խնամակալուհիին ու պարագաներուն և նախարարներուն ապահովութիւնը: Միւս կողմէ տէրութիւնները պիտի պահպանեն հին դաշնագիրները որոնք պիտի ապահովեն բաց դրան քաղաքականութիւնը. նաեւ Չինէն պահանջուելիք հատուցման քանակութեանը մասին պիտի համաձայնին: Պաշտօնական ու դիւանագիտական շրջանակներու մէջ, վստահութիւն կայ թէ բոլոր տէրութիւնները պիտի ընդունին այդ առաջարկութիւնները:

Անգլիա եւ Գերմանիա.—Պերլինէն կը հեռագրեն Թայմզի թէ Չինու մէջ Գերմանիոյ քաղաքականութիւնը հակառակ է Անգլիոյ քաղաքականութեան: Շանթունկը՝ Գերմանացիներուն և Մանչուրիան ու աւելի ընդարձակ երկիրներ՝ Ռուսիոյ: Գալով Անգլիոյ, անիկայ պիտի կրնայ օգտուիլ բաց դրան քաղաքականութեան առաւելութիւններէն՝ բոլոր այն ազդեցութեանց շրջանակներուն մէջ, ուր աւելի զօրաւոր տէրութիւն մը չկայ զանոնք փակելու:

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷ

Տեպսի մէջ կը կարդանք.

«Կը հաստատուի այն լուրը թէ Լորտ Ռոպէրթս Եւրոպա պիտի ուղեւորի: Այս խիստ կարեւոր և անակնկալ դէպքին համար լրագիրներուն կողմէ ցոյց տրուած պատճառները պարզ ենթադրութիւններ են որոնք մինչեւ հիմա հաստատութիւն մը չեն գտած ո և է պաշտօնական զեկոյցով մը: Այդ պատճառները խմանալու համար պէտք է սպասենք ստոյգ աղբիւրներէ հաղորդուած տեղեկութիւններու: Այդ յանկարծակի մեկնումին համար մամուլին կողմէ տրուած բացատրութիւններուն մէջ միայն կրնանք յիշել, լոկ իբրեւ տեղեկութիւն, սպարապետ Լորտ Ուոլզլիի յաջորդ մը կարգելու պէտքը: Այդ պատճառը գոհացուցիչ չէ մեզի համար: Արդարեւ մինչեւ հիմա Լորտ Ռոպէրթս իբրեւ ճարտար զօրավար մը գործած է: Անգլիա անոր կը պարտի Հարաւային Ափրիկէի մէջ ձեռք բերուած միակ յաջողութիւնները: Լորտ Ռոպէրթս էր որ բրիտանական բանակին պատիւը բարձրացուց այդ աղէտալի պատերազմին սկիզբները պատահած ձախողուածներէն ետքը: Այդ պատերազմը հիմա ամէն ատենէ աւելի ծանր դժուարութիւններ և հոգեր առաջ կը բերէ՝ ճակատամարտներու աճումին և Պօէրներուն մոլեգին ընդդիմութեանը հետեւանքով: Հետեւաբար այս տեսակ վայրկեանի մը մէջ ուր Հարաւային Ափրիկէի մէջ բրիտանական բանակին գլուխը Լորտ Ռոպէրթսի համբաւը ունեցող զօրավարներ պահելու կենսական պէտքը կայ, կարելի չէ որ Լորտ Ռոպէրթսը՝ իբրեւ սպարապետ՝ Լորտ Ուոլզլիի յաջորդ կարգել անհրաժեշտ դատուի: Կ'ըսուի թէ հարաւային Ափրիկէի ընդհանուր հրամանատարին մեկնումը քաղաքական պատճառներու արդիւնքն է: Կը հաւաստուի թէ երեսփոխանական ընտրութիւնները մօտեցած ըլլալով, Անգլիոյ նախարարութիւնը կ'ուզէ՝ Լորտ Ռոպէրթսը ետ կանչելով՝ համոզել ընտրողները թէ հարաւային Ափրիկէի հանրապետութեանց պարտութիւնը այլ եւս ապահովուած և թէ պատերազմը դադրած է: Այդ կերպով դահլիճը իրեն պիտի վերագրէ իր օրով սկսուած պատերազմի մը յաջողութիւնը: Նախարարութիւնը այդ ազդեցութեան տակ ընտրողներու մեծամասնութիւն մը շահիլ կը յուսայ: Կը կարծենք թէ այդ երկրորդ պատճառն ալ առաջնոյն չափ համոզիչ չէ: Նախարարութիւնը, արդարեւ, գիտէ թէ հասարակութիւնը լաւ տեղեկութիւն ունի պատերազմի դաշտին կացութենէն. հետեւաբար Լորտ Ռոպէրթսի ետ կանչուելէն պիտի չխաբուի պատերազմին ելքին ու տեւողութեանը վրայ: Այդ տեսակէտով աւելի ազդու պիտի ըլլայ՝ հարաւային Ափրիկէէն հարիւր հազար զինուորներուն ետ կանչուիլը: Լորտ Ռոպէրթսի Անգլիա դառնալուն իբրեւ պատճառ ցոյց կը տրուի նաեւ ազդեցութեան կռիւ մը Անգլիոյ պատերազմական պաշտօնարանին մէջ, ուր կ'ըսուի թէ զօրաւոր կուսակցութիւն մը կայ հակառակորդ Լորտ Ռոպէրթսի և նախանձոտ՝ անոր փառքին ու ազդեցութեանը: Այդ կուսակցութիւնը կ'աշխատի ի նպաստ Լորտ Քիչնէրի և Սըր Ռէտվէրս Պըլլըրի, որպէս զի առաջինը ազատի այն մթութենէն, ուր ձգած է զայն Լորտ Ռոպէրթս, և երկրորդը առիթը ունենայ իր համբաւը վերահաստատելու այն զինուորական սխալներէն ետքը, զորս պատերազմին սկիզբները գործեց և որոնք անչափ ձախողուածներու պատճառ եղան: Կը կարծենք թէ Անգլիոյ վարչական դրութիւնը բաւական զօրաւոր է բնաջինջ ընելու դիւանական փոքր մեքենայութիւններ, երբ խնդրոյ առարկան են ազգային ահագին շահեր և զինուորական մեծ պետերու անուանումը կամ տեղափոխութիւնը: Սըր Ռէտվէրս Պըլլըր եթէ Լորտ Ռոպէրթսի յաջորդէ, չատ դժուարութեանց պիտի հանդիպի: Այդ ժառանգութիւնը չատ ծանր է ներկայ պարագաներուն մէջ:»

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՍԵՐՊԻԱ.— Պէլկրատի պաշտօնաթերթը կը հրատարակէ, օգոստոս 12 թուականը կրող Ցարին ինքնագիր այն նամակը որով կը պատասխանէ Ալեքսանդր Թագաւորին ամուսնութիւնը ծանուցանող նամակին: Նիքոլա Բ. Կայսրը սապէս կ'ըսէ իր պատասխանին մէջ.

«Եղբայրս,

«Մասնաւոր գոհունակութեամբ մը իմացայ Ձեր ամուսնութիւնը Տիկին Տրակա Լունեէվիցայի հետ, դուստր Պ. Բանթա Լունեէվիցայի և Թոռ Լունեէվիցա Վոյվոտին: Նկատողութեան առնելով իմ և Ձեր Վեհափառութեան միջեւ եղած բարեկամական կապերը և հոգեւոր խնամութիւնը, սրտանց կը խնդակցիմ այդ բարեբաստիկ դէպքին համար: Կը փութամ իմ անկեղծ շնորհաւորութիւններս յայտնել ձեզ, աւելցնելով նաեւ բարեմաղթութիւններս Ձեր Վեհափառութեան եւ Վեհ. Թագուհիին երջանկութեանը ու բարօրութեանը համար: Կը խնդրեմ որ հաճիք ընդունիլ հաւաստիքը այն յարգանքին, որով կը մնամ Ձերդ Վեհափառութեան՝ իմ եղբօր, բարի եղբայրը:»

ԱՒՍՏՐԻԱ.—Վիէննայէն կը գրեն շաբաթ օրուան թուականով.—Լրագիրները այնպէս կը նկատեն թէ Խորհրդարանին լուծումը անհրաժեշտ էր՝ յունիս ամսուան ազմկալից նիստերուն հետեւանքով: Գերման կուսակցութեան թերթերը կը մեղադրեն Չեխերը թէ իրենց խափանարար ընթացքով պատճառ եղան որով կառավարութիւնը այդ տեսակ միջոցներ ձեռք առնելու պարտաւորուեցաւ: Երեսփ. նոր ժողովին կազմութեանը մասին կարծիքները կը տարբերին: Ընդհանրապէս կարծողներ կան թէ հինէն չատ տարբերութիւն պիտի չունենայ: Ընկերվարականները ու համագերմանները կարելի է քանի մը աթոռ շահին ի վնաս գերման-ազատականներու: Աւստրիոյ մէկ քանի քաղաքներուն մէջ ընկերվարականները միթինկներ կը կազմակերպեն: Չեխ լրագիրները իրենց կուսակցութեան համար յաղթանակ մը կը համարին Խորհրդարանին լուծումը:

ՓԻԼԻՊՊԵԱՆՆԵՐԸ.— Ուաշինկթընէն վերջերս բազմաթիւ բժիշկներ ղրկուեցան Փիլիպպեանները, ինչ որ ցոյց կու տայ թէ հոն գտնուող ամերիկեան զինուորներուն մէջ հիւանդութիւնը նորէն չատցած է: Պատերազմին սկիզբէն ի վեր ամերիկեան զինուորներուն կորուստը եղած է՝ ճակատամարտի մէջ սպաննուած 598, վէրքի կամ արկածի հետեւանքով մեռած՝ 364 և հիւանդութիւններէ մեռած 1,631: Հաշիւ եղած է թէ Փիլիպեանց այդ արշաւախումբին օրը 120,000 անգլիական ոսկի կը ծախսուի և թէ պատերազմին սկիզբէն մինչեւ հիմա ութսուն միլիոն ոսկի ծախք եղած է:

ՊԱՐՍԻՑ ՇԱՀԸ, որ Մարիէնպատ կը գտնուի, մօտերս ճամբայ պիտի ելլէ, շարունակելու իր ուղեւորութիւնը դէպ ի արեւելք: Վիէննա պիտի երթայ և անկէ Բէշթա, ուր պիտի գտնուի սեպտ. 11/24ին և Ֆրանց Եոսէֆ կայսեր հիւրը պիտի ըլլայ: Շահին ընդունելութեանը համար մեծամեծ պատրաստութիւններ կը տեսնուին: Բէշթայի արքայական պալատը նորոգութեան մէջ ըլլալով, Ունկարիա օթէլին մէջ մասնաւոր յարկեր կը պատրաստուին Շահին համար: Այդ օթէլին մէջ մեծ սեղան մը պիտի տրուի, որուն Եոսէֆ-Աւկուստ արքեդուքսը ներկայ պիտի գտնուի կայսեր կողմէ: Շահը երեք օր պիտի մնայ Բէշթա: Օբէրայի մէջ ներկայացում մը և Բարք-Քիւպի մէջ երեկոյթ մը պիտի տրուի:

ԽԱՐՔՈՎԷՆ (Ռուսիա) կը հեռագրեն թէ քաղաքին երկրորդ գիմնազիոնին ուսանողներէն մէկը՝ Ալեքսանտր Իվանով՝ 19 տարեկան, իր ուզած վկայականը ստացած չըլլալուն համար, ռէվոլվէրի երկու հարուած պարպեր է գիմնազիոնի տնօրէն Պ. Թիխանովիչի վրայ, որ վայրկենապէս մեռեր է: Իվանով յետոյ կրակ ըրեր է ուսուցիչներու խումբի մը վրայ որոնք հրացանին ձայնը իմանալով հոն փութացած էին: Ատոնցմէ մէկը կողէն զարնուեր է: Ոճրագործը ապա ոստիկանատուն մը դիմելով անձնատուր եղեր է: Պ. Թիխանով կին մը և երեք զաւակ կը թողու. 51 տարեկան էր:

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Պետական Խորհուրդին քաղաքային ճիւղին անդամ անուանուեցաւ Բ. Դրան կայս. Ամէտի դիւանատան քարտուղարներէն Մուխթար պէյ:

—Բերայի կառավարիչ անուանուեցաւ Կ. Պոլսոյ վերաքննիչ ատեանին պատժական ճիւղին նախագահ Համտի պէյ:

—Հեռագրական ու Թղթատարական վերատեսչութեան Խորհուրդին անդամ անուանուեցաւ Էնկիւրի նահանգին հեռագրական ու Թղթատարական տեսուչ Պէհա պէյ:

—Պէնտէր-Պուշիրի օսմ. հիւպատոս անուանուեցաւ Քէօսթենճէի օսմ. նախկին հիւպատոս Հաջջը պէյ:

—Առաջին կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Մոսկուայի ազնուականներէն Պ. Լազար տը Բոլյաքովի: Երկրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Բեդերսպուրկի պարսկական դեսպանատան գործակատար Հասան խանի:

—Առաջին կարգի Շեֆգաթ՝ հելլենական սահմանագլուխին ամրոցներու և չինութեանց յանձնաժողովին նախագահ Սէյֆուլլահ փաշայի կնոջը և երկրորդ կարգի՝ աղջկանը Մագպուլէ հանըմի ու քենիին՝ Մուքէրրէմ հանըմի:

—Լիագամի ոսկի շքադրամ՝ Կ. Պոլսոյ ռուսական դեսպան Պ. Զինովիէվի:

ՀԻՃԱԶԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.—Պաշտօնական Զեկոյց մը կը ծանուցանէ թէ Մեծ-Եպարքոս Խալիլ Րիֆաթ փաշա իր մէկ ամսաթոշակը նուիրած է Հիճազի երկաթուղիին շինութեան ի նպաստ: Վճարումը տասը անգամէն պիտի կատարուի: Առաջին մասնավճարը՝ 75 ոսկի՝ յանձնուած է յանձնաժողովին: Միւս նախարարներն ալ այդ կերպով իրենց մէյմէկ ամսաթոշակը նուիրած են նոյն նպատակին:

—Ատանայի կուսակալին կնոջ նախագահութեամբ կազմուած յանձնաժողովը մեծ եռանդով հանգանակութիւն կը կատարէ՝ Հիճազի երկաթուղիին շինութեան ծախքին նպաստելու համար: Մինչեւ հիմա հարիւր ոսկիէն աւելի գումար մը հաւաքուած է:

—Սամսոնի մէջ ու շրջակաները նոյն նպատակով հինգ հազար ոսկիի չափ հանգանակութիւն պիտի կատարուի:

ՊՈՒԼԿԱՐ կառավարութիւնը իր երախտագիտութիւնները մատոյց Վեհ. Սուլթանին որ բարեհաճած էր Իր կայս. մեծարանքները շնորհել կայս. յոբելեանին առթիւ մայրաքաղաքս եկած պուլկար պատուիրակութեան:

ՄԵԾ-ԵՊԱՐՔՈՍ Խալիլ Րիֆաթ փաշա, որուն համար ծանուցինք թէ հիւանդ է, ապաքինած ըլլալով, երէկ նախագահեց նախարարաց Խորհուրդին:

ԱՐՄՏԻՔԻ ՍԱԿԱՐԱՆԸ.—Առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը պետական Խորհուրդին քննութեանը ենթարկեց օրինական ծրագիր մը զոր պատրաստած է Կ. Պոլսոյ մէջ հաստատուելիք արմտիքի սակարանին համար:

ԱՆԳԼԻՈՅ դեսպանը ու Լէտի Օ'Քոնոր երէկ արձակուրդով մայրաքաղաքէս մեկնեցան Արեւելեան Ճեպընթացով: Վեհ. Սուլթանին կողմէ Խարիճիէի արարողապետ Ղալիպ պէյ ու կայս. Թիկնապահ Բէնան փաշա և Մեծ-Եպարքոսին ու արտաքին գործոց նախարարին կողմէ թարգմանները Սիրքէճիի կայարանը երթալով ողջերթ մաղթեցին: Նոյն նպատակով կայարան գացած էին նաեւ պապական նուիրակը, Սոֆիայի կայս. գոմիսէր Նէճիպ էֆ. Մէլհամէ, Պարսից դեսպանատան առաջին թարգման Յովհաննէս Խան և Անգլիոյ դեսպանատան ու հիւպատոսարանին բոլոր պաշտօնեաները:

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ միջեւ կնքուած մաքսային առժամեայ պայմանագրութեան առթիւ Ռումանիա յանձն առած է մինչեւ երկու տարի աւարտել հիւպատոսական պայմանագրութեան մը բանակցութիւնները. նաեւ հիմակուընէ օսմ. հիւպատոսներուն նկատմամբ պիտի գործադրէ ամէնէն նպաստաւորեալ ազգին տրամադրութիւնները: Ռումանիա նաեւ յանձն առած է շուտով քննել Տոպրուճայի գաղթականներուն ստացուածքներուն խնդիրը. նաեւ նկատողութեան առնել օսմ. հպատակներու իրաւունքները այն անշարժ կալուածներու վրայ զորս ունին Տոպրուճայի մէջ: Այդ մասին հարկ եղած տրամադրութիւնները կայս. Իրատէով վաւերացած ըլլալով, Մեծ-Եպարքոսը ըստ այնմ հրահանգներ ուղղեց պատկանեալ պաշտօնարաններուն:

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ Խորհուրդը հետեւեալ շրջաբերական-հեռագիրները ուղղեց քարանթինայի կայաններուն.

«Առողջապահական բարձրագոյն Խորհուրդին որոշմամբ, տասը օրուան քարանթինա հաստատուած է Կլասկոյի (Անգլիա) ժամանումներուն: Այդ քարանթինան պիտի գործադրուի Տէրութեան մաքրանոցներէն մէկին մէջ:

—«Առողջապահական բարձրագոյն Խորհուրդին որոշմամբ վերցած է բժշկական այն քննութիւնը որ կը կատարուէր Սուրիոյ և Անատոլուի ծովեզերքներու ժամանումներուն համար: Միայն Իզմիրէն ու Պէյրութէն մեկնող շոգենաւերը պարտին նախ երթալ այդ նաւահանգիստներուն մաքրանոցները կրելու համար վերոյիշեալ բժշկական քննութիւնը և երրորդ կարգի ուղեւորներուն ու նաւազներուն գոյքերու ապանեխումը:»

ԻՒՆԻՈՆ ՖՐԱՆՍԷԶԻ սրահին մէջ, երէկ, սեղան մը տրուեցաւ Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովին ատենապետ Պ. Բօլ Տէշանէլի, Տիւբէռուէ ծովակալին ու հիւրամեծար Ահմէտ Ալի փաշայի: Ներկայ էին նաեւ Հանրային Պարտքի վարչական Խորհուրդին անդամ Պ. Պէժժ և ֆրանսական գաղթականութեան երեւելիներէն ոմանք: Պ. Բօլ Տէշանէլ ու ծովակալ Տիւբէռուէ, սեղանէն ետքը, իրենց հիւրամեծարին հետ պալատական կառքերով գացին Հանրային Պարտքի վարչութեան պաշտօնարանը որուն ամէն մասերը աչքէ անցուցին Պ. Պէժժէի առաջնորդութեամբ: Նոյն գիշերն ալ Ֆրանսական դեսպանատան գործակատար Պ. Պաստ Թարապիոյ ամարանոցին մէջ սեղան մը տուաւ ի պատիւ Ֆրանսացի հիւրերուն:

ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԸ.— Պետական Խորհուրդը նկատելով որ Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ իսլամ ու ոչ-իսլամ հպատակներու Թէզքէրէի Օսմանիէներուն մէջ անկանոնութիւններ կը գործուին, և մանաւանդ երբ ո և է անհատ ամուսնանայ և իր նորածին զաւակին համար Թէզքէրէի Օսմանիէ առնել հարկ ըլլայ, Պաշտօնը, արհեստը կամ զբաղումը չի նշանակուիր, ինչ որ անհրաժեշտ է, և հին Թէզքէրէի Օսմանիէին համաձայն տակաւին դպրոցական կը գրուի՝ իբրեւ պաշտօն, արհեստ կամ զբաղում, և նկատելով որ այս պարագան մեծ սխալ մը ըլլալով բնաւ կարելի չէ ընդունելի համարիլ, որոշեց որ այդ կարգի արձանագրական գործողութիւնները այն ատեն կատարուին երբ զաւակին համար Թէզքէրէի Օսմանիէ ուզողին բնակած թաղին իմամը, մուխթարը ու երկու պատուաւոր անձեր անոր պաշտօնին, արհեստին կամ զբաղմանը և զաւակը բուն իսկ անորը ըլլալուն համար վկայեն: Պետական Խորհուրդին այդ որոշումը որ վաւերացած է կայս. Իրատէով, մօտերս պիտի գործադրուի:

ՍԵՐՊԻՈՅ Ալեքսանտր Թագաւորին անուան տարեդարձին առթիւ, երէկ, դեսպան Պ. Միխաթովիչ ընդունեց դեսպանատան ու գաղթականութեան անդամներուն շնորհաւորութիւնները:

—Նովոյէ Վրէմիայի Կ. Պոլսոյ թղթակից Պ. Սէմէքա, որ Պէլկրատ կը գտնուի, կիրակի օրը Սերպիոյ Թագաւորին ու Թագուհիին ներկայացեր է: Ունկնդրութիւնը կէս ժամու չափ տեւեր է:

ԿՐԷՏԻ ռուսական ընդհանուր հիւպատոս Պ. տը Կիրս որ արձակուրդով Բեդերսպուրկ գացած էր, վերադարձին Կ. Պոլիս հանդիպելով քանի մը օր մնաց և երէկ իր կնոջը հետ պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ:

ՀԻՃԱԶԻ հեռագրաթելին համար մինչեւ հիմա հաստատուած ութ կայաններու պաշտօնեաները, անցեալ օրը, Դամասկոսէն ուղտերով ճամբայ ելեր են դէպ ի Մաան:

ՌՈՒՄԱՆԻԱ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ. — Ծանուցուեցաւ թէ Պուքրէշի դահլիճը որոշած է Ռումանիա գտնուող և իբրեւ ոճրագործ դատապարտուած հարիւրէ աւելի Պուլկարները վտարել։ Արդ, Սոֆիայէն կը գրեն եւրոպական լրագիրներուն թէ պուլկար կառավարութիւնն ալ հաւանած ըլլալով այդ որոշումին, անոնց ոճրին առնչանը հաստատող գրութիւնները երբ Սոֆիա հասնին, հարկ եղած օրինական գործողութիւնները պիտի կատարուին և թէ Պուլկարիոյ նպատակն է միշտ բարեկամական յարաբերութիւններ ունենալ Ռումանիոյ հետ։

—Ռումանացի սպայ հարիւրապետ Բոլթէսիմեգօ որ Պուլկարիոյ սպայակոյտին հետ գաղտնի յարաբերութեան մէջ ըլլալուն համար ամբաստանուած է, պատերազմական նախարարին հրամանով ձերբակալուեր է։ Հարիւրապետը բուն իսկ պուլկար է. Պեսարապիոյ մէջ ծնած է։ Անոր եղբայրներէն մէկը հազարապետ է Պուլկարիոյ բանակին մէջ, և մէկ ուրիշն ալ հարիւրապետ Ռուսիոյ բանակին մէջ։ Զինուորական պաշտօնեաները կ'ըսեն թէ Բէսիմեգօյի տան մէջ կարգ մը փաստակար թուղթեր կան։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ ընդհանուր տնօրէնի օգնական Պ. Կասթոն Օպուանօ վաղը Ֆրանսա պիտի ուղեւորի Արեւելեան ճեպընթացով։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ մէջ առջի գիշերը պատահած հրդեհին ատեն ածխավաճառ Ալիի խանութին մէջ 40,000 օխա ածուխ այրեր է։ Ոստիկանութիւնը ձերբակալեց այդ Ալին որուն պառկած սենեակէն ելած էր հրդեհը. նաեւ Նուտա ու Եօրկի անուն անձերը որոնք նոյն տեղը կը պառկէին։

ԱՐԿԱԾ ՄԸ. — Առջի օրը, Էտիրնէ Գաբուի դուրսը, գերեզմանատան մէջ Ալի ու Միտհատ անուն երկու տղաք՝ երկուքն ալ 12 տարեկան՝ թութի ծառի մը վրայ ելած էին պտուղ քաղելու։ Ալի միջոց մը աշխատեցաւ իր կոխած ոստէն քիչ հեռուն երկարած ոստի մը վրայի թութը փրցնել, բայց հաւասարակշռութիւնը կորսնցնելով գերեզմանատան երկաթէ չըրջափակին վրայ ինկաւ։ Ալի փորին ձախ կողմէն երկաթներուն մէջ մխուեցաւ։ Ոստիկանները հանելով վիրաւորը հիւանդանոց տարին։ Ալի երէկ մեռաւ։

ՁԻՆՃԻՐԼԻ ԳՈՒՅՈՒԻ կողմը, երէկ առտու ժամ 11 ուկէսին, երեք անծանօթներ մտան Նիքօլի անուն խուլաթի մը պարտէզը։ Նիքօլի ուզեց զանոնք դուրս հանել պարտէզէն, բայց այդ անձերը Նիքօլին քանի մը տեղէն ծանրապէս վիրաւորելով փախան։

ԹԷՓԷ ՊԱՇԻԻ ԹԱՏՐՈՆԸ

Վաղը, հինգշաբթի, Ֆրանսական օրքէսթրի խումբը արտաքոյ կարգի ներկայացում մը պիտի տայ ի նպաստ թատրոնին երկու կասսոններուն՝ Պ. Պ. Ֆօթիսի և Ժօռժի։ Ներկայացման պիտի մասնակցին խումբը ամբողջ և Օրիորդ Սօլիէ։ Ոչ մէկ ջանք պիտի խնայուի անօրինակ փայլ մը տալու համար այս երեկոյթին։ Պիտի ներկայացուին

1. Առմ զ'է ամուռ, Բ. Արարուած։
2. Լա Մասքօթ, Ա. Արարուած։
3. Լէ28ժուռ sp Քլէռէք, Դ. Արարուած
4. Վալս Պլէօ, Լէ Նուազէք, երկու սիրուն կտորներ՝ զորս Օրիորդ Սօլիէ պիտի երգէ։

Կազմակերպուած է մեծ Թոմպոլօ մը, որուն տոմսակները ամէն մարդ պիտի կրնայ ստանալ ձրի։ Թիւերը պիտի քաշէ Պ. Սէն-Բօլ, հարկ չկայ ըսելու թէ մեծ զուարթութիւն առթելով ներկաներուն։ Պարգեւն է ողջ... իշու ֆուռակ մը։

Աւելի յանձնարարութեան պէտք չենք տեսներ այս գեղեցիկ երեկոյթին համար, որ յիշատակելի պիտի մնայ։

Բրինքիբոյի մէջ տեղի ունենալիք երաժշտական երեկոյթը, որուն համար ծանուցուած էր թէ սեպտ. 12 չորեքշաբթի օրը պիտի տրուի, սեպտ. 14 ուրբաթ օրը տեղի պիտի ունենայ։ Ինչպէս յայտնի է, երեկոյթը կու տան ջութակահար Պ. Հանս Լանկէ և թաւջութակահար Պ. Տիրան Ալիքսանեան, մասնակցութեամբ Պ. Բուլ Լանկէի։

Ահաւասիկ յայտագիրը.

Ա. մաս

1. Phantasiestucke, op. 2. pour piano, violon et violoncelle. (W. Rabl).
2. Rondo Capriccioso, pour violon. (C. Saint Saëns.)
3. Premier Allegro du concerto en si min op. 5, pour violoncelle. (F. Servais.)
4. Lento du 2me Trio, op. 34, pour piano, violon et violoncelle. (C. Chaminade.)

Բ. մաս

5. Soli pour violoncelle: a) Capriccio (V. Radeglia), b) Fileuse (D. Popper).
6. Fantaisie sur «Lucia» pour violon solo. (Saint Lubin.)

Մուտք մէկ քառորդ ոսկի

Որովհետեւ տոմսակները մասնաւորներու տուներ չպիտի ղրկուին, պէտք է զանոնք գնել Ծիրազմայի պանդոկին Տնօրէնութենէն, և կամ երեկոյթին օրը, մուտքի պահուն։

Դուռները նուագուած պահուն սրահը գոց պիտի մնայ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԻ
ԲՌՆԻ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Ընթերցողները կը յիշեն թէ ասկէ մէկ երկու շաբաթ առաջ, ընդարձակ թղթակցութիւն մը հրատարակեցինք՝ որ տխուր մանրամասնութիւնները կը պարունակէր բռնի ամուսնութեան տխուր խնդրի մը, որուն Տիարպէքիրի Առաջնորդարանն ալ խառնուած էր։ Անկէ ի վեր մեր բոլոր պաշտօնակիցներն ալ անխտիր նոյն մանրամասնութիւնները հաղորդեցին իրենց թղթակիցներուն տեղեկութեանց վրայ հիմնուած, և ամէնքն ալ միաձայն պախարակեցին այդ բռնի ամուսնութեան պատճառ եղողները, ինչպէս նաև բոլոր անոնք՝ որոնք ո՛ և է կերպով դիւրացուցած էին այդ ապօրէն պսակը։

Այս անգամ, Տիարպէքիրէն կը ստանանք հետեւեալ հերքումագիրը, զոր տեղւոյն առաջն. տեղապահ Եզեկիէլ վարդապետ պէտք տեսեր է մեզի ղրկելու, այդ միեւնոյն խնդրին վրայ.—

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐ, 17 Օգոստոս

«Պատ. Թերթիդ 3488-9 թիւերուն մէջ «Բռնի ամուսնութիւն մը» վերնագրով վերապահութեամբ հրատարակած մի ընդարձակ յօդուած տեսանք, որուն մէջ տեղ տեղ անխղճօրէն մեր անունն ալ կը յեղյեղուէր, որպէս թէ մեր խորհրդով ու գիտակցութեամբ կատարուած ըլլայ սոյն բռնի ամուսնութիւնը, որ բնաւ չէր պատշաճեր մեր անուան ու նուիրական պաշտօնի բնութեան։

«Արդարեւ դառն տպաւորութեան մը տակ գրիչը շարժած ըլլալու է յօդուածագիրը, ինչպէս կ'ըսէր իր սկզբնաւորութեան մէջ, բայց ամէնէն հաւանականն այն է որ խնդրոյն տարբեր գոյն տուած ըլլայ իր չմորած աչքերու տեսողութեան զօրութիւնովը։ Ուստի մեք եւս տխուր տպաւորութեան մը ներքեւ կը փութամք յայտնել թէ՝ Մարիամ Շահմիրեանի ամուսնութեան մանրամասն պարագաներ մեր անցեալ յունիս 9 թուակիր ընդարձակ տեղեկագրովն Ազգ. Պատրիարքարանին պարզած ըլլալէն զատ, իբրաց կացութիւնն ալ պարբերաբար յայտագրած եմք, յորմէ կրնայ ստուգուիլ ամէն ինչ։ Ուրեմն վայելուչ չեմ տեսներ աստանօր եւս մանրամասնութեան մտնելու. մանաւանդ հրապարակելու ընտանեկան խոր գաղտնիքներ, որոնք այս խնդրոյն հետ կապուած են սերտիւ։

Արդ՝ գրուածն թողուլ և գրողն փնտռելու հին սովորութեան չեմ հետեւիր, այլ առ Ազգ. Պատրիարքարան ուղղեալ պաշտօնական գրութեններս զատ, առ այս, ամեն գրուածներ սխալ են և անհարկի բարբանջմունք, և եթէ մեր գոյութեան վրայ տարակուսողներ լինին, կրնան դիմել վիճակիս պատ. Խառն Ժողովէն բղխած վճռոյն, և չէ թէ թղթակիցներու։ ԵԶԵԿԻԷԼ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

Մեր թղթակցին գրութիւնը հրատարակելնէս ի վեր, միեւնոյն մանրամասնութիւնները հրատարակուած տեսանք միւս բոլոր օրաթերթերուն մէջ ալ, ինչ որ կերպով մը հաստատութիւնն էր անոր։ Եւ երբ երեք թերթերու երեք տարբեր թղթակիցները միեւնոյն բանը կը հաստատեն, կը կարծենք թէ պատճառ մը չունէինք տարակուսելու և ճշմարտութիւնը փնտռելու անանկ աղբիւրներէ՝ որոնք ուղղակի միջամտած են խնդրին։

Եզեկիէլ վարդապետի նամակին մէկ ուշագրաւ մասն ալ այն կէտն է՝ ուր մանրամասնութիւններ հաղորդելէ կը խուսափի, նկատելով թէ «կարգ մը ընտանեկան խոր գաղտնիքներ՝ որոնք այս խնդրոյն հետ կապուած են» երեւան պիտի ելլեն այդպէսով։ Այս վերապահումը շատ տրամաբանական է, բայց կրնայ ալ առարկուիլ թէ խնդրին ծագած պահուն ամբողջ ընտանիք մը, հայր, մայր, աղջիկ և ուրիշ ազգականներ մէջ նետուեցան ու գործածեցին իրենց ձեռքը գտնուող բոլոր միջոցները, ըսին բոլոր գիտցածնին, որով ընտանեկան խոր կամ պարզ գաղտնիք մը չմնաց։

Եւ արդէն, Եզեկիէլ վարդապետ, ինչպէս մամուլը, կրնանք դեռ քիչ մը սպասել. Շահմիրեանի բռնի ամուսնութեան խնդիրը դատարանի յանձնուած է,—ինչպէս կը հաղորդեն Ազգ. Պատրիարքարանի,— որով քիչ ատենէն պատասխանատուութիւնները պիտի ճշդուին և այս խնդրին մէջ յանցաւոր նկատուած ամէն մարդ պիտի ընդունի իր արդար պատիժը։

Եօզղատէն Ղեւոնդ Ծ. Վ. կը գրէ Պատրիարքարանի թէ՝ Սիսի Կաթողիկոսական Տեղապահին որոշմամբ, իբր առաջնորդական Տեղապահ Եօզղատ հասած է, և հոն լսելով Սունկուրլուի Հոգեւոր Հովիւ Սահակ Վարդապետի վախճանիլը՝ հեռագրաւ կանչուած և օգոստ. 14ի երկուշաբթի օր հոն հասնելով օծման արարողութիւնը և թաղումը կատարած է։

—Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը նկատելով որ ամէն օր մայրաքաղաքիս Թաղ. Խորհուրդներէ, հեռաւոր և մօտակայ գաւառներէ, և ուրիշ զանազան տեղերէ պաշտօնական և անպաշտօն յանձնարարութիւններով պատսպարութեան բազմաթիւ խնդրանքներ կը տեղան, որոնց ամէնուն ալ գոհացում տալ անկարելի կ'ըլլայ, խնդրեր է Պատրիարքարանէն որ շրջաբերական մը ուղղուի Թաղ. Խորհրդոց և գաւառական առաջնորդաց, որպէս զի գէթ ժամանակ մը դադրին Հիւանդանոց պատսպարութեան մարդ, մանաւանդ որբ ղրկելէ, մինչեւ որ հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուելով, պատսպարելոց թիւը նուազի, ի բաց առեալ հիւանդները ու խելագարները, որոնք կրնան ընդունուիլ Հիւանդանոցի հոգաբարձութեան արտօնագրով։

— Հանգուցեալ բարերար Գրիգոր Ջանշեանի յիշատակին Զարանճաղի մէջ ալ հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուեր է Ս. Աստուածածնայ տօնին Մեռելոցի օրը։

—Ինչպէս գրած էինք Սանասարեան վարժարանի խնամակալութիւնը Ղալաթիոյ մէջ գումարուեցաւ երէկ, և զբաղեցաւ վարժարանին պիւտճէին խնդրովը։ Խնամակալութիւնը որոշեց հրատարակութեան տալ այդ պիւտճէն, որ վերջին տարիներու մէջ կատարուած խնայողութիւններով և զեղչերով հաւասարակշռուած է։ Խնամակալութիւնը որոշեց նաեւ անմիջապէս Կարին ղրկել Ֆրանսերէնի այն ուսուցիչը՝ որ Սանասարեանի համար նշանակուած էր վերջերս։

—Այս տարի Ուսուցչ. ընտրելեաց քննիչ Յանձնաժողովին առջեւ օգնական ուսուցչուհիի քննութեան ներկայացած են քսանըեօթը օրիորդներ, որոնցմէ յաջող քննութիւն անցընողներն են հետեւեալները.— Օր. Ազաւնի Չէքիճեան (գիտէ նաեւ անգլիերէն), Օր. Աչխէն Տէր Արիստակէսեան, Օր. Զգօնուհի Քօմանճեան, Օր. Պէտզրիս Դերձակեան (նաեւ անգլ.), Օր. Վերգինէ Վանլըեան (նաեւ անգլ.)։ Օգն. ուսուցչի քննութեան ներկայացող եօթը երիտասարդներէն յաջողութեամբ քննութիւն անցընողները եղած են Աբրահամ էֆ. Աբրահամեան (նաեւ թուրք. և ֆրանս.) Գրիգոր էֆ. Ասլանեան (նաեւ թուրք. և ֆրանս.)։ Կարապետ էֆ. Դերձակեան (նաեւ թուրք.)։ Ասոնցմէ դուրս են մասնագէտ և օգնական մասնագէտի քննութիւն անցնողները, որոնց արդիւնքը ճշդուած չէ դեռ։

ԹՂԹԱԲԵՐ
ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

(Սեպտեմբեր 10ի թերթերէն)

Լորտ Ճորճ Համիլթընի մէկ ճառը.—Կարեւոր յայտարարութիւններ.—Տէրութեանց համաձայնութիւնը.—Բրիտանական ճառերը:

Մաթէնի Լոնտոնի թղթակիցը հետեւեալը կը հեռագրէ սեպտեմբեր 8 թուականով.—Հնդկաստանի նախարար Լորտ Համիլթըն քաղաքական մեծ բանախօսութիւն մը արտասանեց այսօր Պարնանածաղկի Դաշնակցութեան մէկ գումարման առթիւ, Ուէսթըն Բարքի մէջ։ Չինու դէպքերուն վրայ խօսելով հետեւեալ կարեւոր յայտարարութիւնը ըրաւ.

«Դիւանագիտական այն թղթակցութիւնները, որոնք զանազան Տէրութեանց միջեւ փոխանակուեցան ցարդ, կը հաստատեն թէ Տէրութիւնները իրարու հետ համաձայն են բացարձակապէս, գէթ երեք էական կարեւոր կէտերու վրայ. Նախ անոնցմէ և ոչ մէկը չինական կայսրութեան բաժանումը չուզեր. երկրորդ անոնցմէ և ոչ մէկը չի ձգտիր հողային ստացուածքներ ձեռք բերել. երրորդ ամէնքն ալ որոշած են երաշխաւորութիւններ ձեռք բերել նմանօրինակ նախատինքներ չկրկնուելու համար, բայց այդ արդիւնքին հասնելու, այդ անհրաժեշտ երաշխաւորութիւնները ձեռք ձգելու և կեդրոնական պատկառելի և զօրաւոր վարչութիւն մը հաստատելու համար, բացարձակապէս կարեւոր է որ ցարդ մեր ձեռք ձգած առաւելութիւնները ձեռքէ չհանելու աշխատինք կամ թէ մեր գրաւած դիրքերը պարպելու չելլենք։ Ամէն պարագայի մէջ, լորտե՛ր և պարոննե՛ր, կրնաք վստահ ըլլալ թէ եթէ նմանօրինակ բան մը առաջարկուի Տէրութեանց, Ն. Վեհափառութեան կառավարութիւնը չպիտի մասնակցի։»

Հարկ չկայ ի վեր հանել այնքան յըստակ ու բացարձակ այս յայտարարութեան մեծ կարեւորութիւնը։ Ռուսիոյ ըրած առաջարկութենէն ի վեր, արդարեւ առաջին անգամն է որ պաշտօնապէս կ'իմացուի Անգլիոյ կառավարութեան բռնած դիրքը Ռուսիոյ առաջարկութեան մասին։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ

Լուծման զրոյցներ.—Լորտ Սոլզպէրիի մտադրութիւնները։

ԼՈՆՏՈՆ 8 սեպտ.—Տէյլի Նիւզ ճըշմարիտ յուզում մը առաջ բերաւ այս առտու խորհրդարանական և ընտրական շրջանակներու մէջ, ծանուցանելով թէ կառավարութիւնը որոշած է առանձինդ օրէն լուծել Երեսփ. Ժողովը և անմիջապէս ընդհանուր ընտրութեանց ձեռնարկել։ Այս իրիկուն յուզումը քիչ մը հանդարտեցաւ, սա մտածումով թէ եթէ ընդհանուր ընտրութիւնները երեք շաբաթէն սկսելին կատարուիլ, Լորտ Սոլզպէրի օդափոխութեան չպիտի երթար Վօժ և Պ. Պալֆուր չպիտի զբօսնուր Սկովտիոյ մէջ։ Բայց եթէ բան մը կայ որ բացարձակապէս ստոյգ է պաշտօնական շրջանակներու մէջ, սա է թէ աշունը չանցած ընդհանուր ընտրութիւններ պիտի կատարուին Մեծն Բրիտանիոյ մէջ և Երեսփ. Նոր Ժողով մը պիտի ընտրուի նախորդին տեղ։ Բայց Ժողովին լուծման ճշգրիտ թուականը ո՞րն է։ Առայժմ ոչ ոք կրնայ ճշդել այդ պարագան։ Ընտրութեանց թուականը որոշելը Լորտ Սոլզպէրիի իրաւունքն է միայն և Նախարարապետը տակաւին ոչ մէկուն հաղորդած է այդ մասին ունեցած իր մտադրութիւնը։

ԼՈՐՏ ՌՈՊԸՐԹՍԻ ՄԵԿՆՈՒՄԸ

Լոնտոն, 8 սեպտ.— Իրիկուան քանի մը հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ Լորտ Ռոպէրթսի մեկնումը հոկտեմբեր 1ին որոշուած է։ Անգլիա հասնելուն պէս բանակին վերին հրամանատարութիւնը պիտի ստանձնէ, զոր Լորտ Ուոլզլի քանի մը շաբաթէն պիտի թողու։ Պատերազմական պաշտօնատունը ո՛չ կը հերքէ և ոչ ալ կը հաստատէ այս լուրը, ինչ որ կ'ապացուցանէ թէ պաշտօնական հանգամանք չունի։

Հեռագիր Այսօրուան

ՉԻՆՈՒ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, 12 Սեպտ.— Ստոյգ աղբիւրէ կը հաւաստուի թէ Ֆրանսա հաւանած է Ռուսիոյ առաջարկութեան, որով պարագաները երբ ներեն, իր զինուորները Բէքինէն ետ քաշելով Թիէն-Ցին պիտի ղրկէ։ Մ. Նահանգաց ու Ճափոնի հաւանութիւնն ալ առնուած է։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.— Կառավարութիւնը հրաման տուաւ ամերիկեան զօրախումբին հեռանալ՝ Շանկայի ու Թիէն-Ցինի մէջ գործող միջազգային զօրախումբէն։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ.—Լօրէնսօ-Մարքէզէն իմաց կու տան Քրիւկէր նախագահին ժամանումը։

—Լոնտոնի մէջ պաշտօնական տեղեկութիւն մը չհասնուեցաւ լրագրական այն լուրին համար թէ Պոթա զօրավարը անձնատուր ըլլալու համար կը բանակցի։

—Վէնթէրսդուրփի շրջականները Պօէրներու զօրախումբ մը քանդեր է երկաթուղիի գիծը։

—Լորտ Ռոպէրթս կը հեռագրէ թէ Լորտ Մէթհուէն ետ մղեր է Պօէրները Մալօբոյի մէջ։

Պ. ՈՒ ՏԻԿԻՆ ՔՈՆՍԹԱՆ

ԲԱՐԻԶ.—Կ. Պոլսոյ ֆրանսական դեսպանը ու Տիկին Քոնսթան այսօր Բարիզ հասան։

ԺԱՆՏԱԽՏ

ԼՈՆՏՈՆ.—Սիմլայէն կը հեռագրեն թէ անցեալ շաբթու հազար հոգի զոհ գացեր են ժանտախտէն։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՉԻՆՈՒ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԼՈՆՏՈՆ, 12 սեպտ.—Բէքինէն սեպտ. 4 թուականով կը հեռագրեն Ռէօյթէրի.—Չինկ իշխանը տեսակցութիւն մը ունեցաւ Սըր Ռոպէրթ Հարթի հետ, բայց արդիւնքը գաղտնի կը պահուի։ Քանի մը օրէն տեղեկութիւններու կը սպասուի։ Չինկ իշխանը ունի այն միեւնոյն իշխանութիւնները զորս Քունկ իշխանը ունէր 1860ին։ Չինկ իշխանը իր հետ բերած է կայս. հրամանագիր մը՝ Սըր Ռոպէրթ Հարթի համար մասնաւոր հրահանգներով։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.— Չինական դեսպան Վու-Թինկ-Ֆանկի կողմէ Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց պաշտօնարանին հաղորդուեցաւ պատճէնը կայս. հրամանագրի մը, որով Լի-Հունկ-Չանկ կ'արտօնուի բարեկարգութիւնը վերահաստատել Չինու մէջ։ Լի-Հունկ-Չանկ իբրեւ լիազօր դեսպան, կատարեալ իշխանութիւն ստացած է ուզածին պէս կարգադրելու։ Պարտի խղճի մտօք քննել նկատառման կարօտ բոլոր խնդիրները։ Հրամանագրին մէջ ըսուած է. «Ասկէ չենք կրնար հսկել անոր ընելիքին վրայ։»

ՔՐԻՒԿԷՐ ԿԸ ՓԱԽՉԻ

ԼՈՆՏՈՆ.—Լօրէնսօ-Մարքէզէն սեպտ. 12 թուականով կը հեռագրեն Ռէօյթէրի.—Քրիւկէր նախագահը երէկ իրիկուն հոս հասաւ։

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ՄԱՏՐԻՏ.— Սէն-Սէպաստիէնի մէջ ձերբակալուեցաւ մարդ մը՝ ազգով զուիցերիացի որ Մ. Նահանգներէն հասնելով Սանթանտէր ցամաք ելած էր։ Պայուսակներուն մէջէն կարեւոր թուղթեր գտնուեցան։

ԱՌԵՒՏՐ. ՎԱՐԺԱՐԱՆ ԲԱՆԿԱԼԹԻ
Գիշերօթիկ եւ ցերեկեայ
Գ. ՇՐՋԱՆ

Առեւտրական վարժարանի Դ. դասարանը կազմուած ըլլալով վաճառականութեան, տոմարակալութեան, տնտեսագիտութեան, գերմ. լեզուի և այլն ճիւղերը կը սկսին այս տարի։

Ի յիշատակ հանգուցեալ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԷՖ. ԷՍԱԵԱՆԻ, մրցումով 3 աշակերտներ պիտի ընդունուին այս դասարանին մէջ, տնօրէնութեան կողմէ։ Կարօտ ուսանողներ կրնան օգտուիլ այս առիթէն օրհնելով ողբացեալ անմոռանալի բարերարին յիշատակը։

Հիմնադիր-Տնօրէն
Յակոբ Բագրատունի

653 2—3

ԽՈՒԼԵՐՈՒՆ.— Հարուստ կին մը որոնց խլութիւնը և ականջներուն բզզիւնը բըժշկուած էր Նիքօլսըն հաստատութեան արհեստական թմբուկներովը, այդ հաստատութեան նուիրած է 25,000 ֆր. որպէս զի այն բոլոր խուլերը որոնք միջոց չունին յիշեալ թմբուկներէն գնելու, կարենան ձրիաբար ստանալ։ Դիմել այդ հաստատութեան հասցէին (Institut Congcott, Gunessbry, London W.)

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ռ.	24	26
Ամէնէն բարձր գին	»	24	27 1/2
Ամէնէն վար գին	»	24	25
Ռումէլի երկթ. գոց.	Ֆր.	113	50
Ամէնէն բարձր գին	»	113	62
Ամէնէն վար գին	»	112	87

ԲԱՑՈՒՄ 31 Օգոստոս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Կ.	24	22
Ռումէլի երկաթուղի	Ֆր.	113	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քրէտի Ժէնէրալ ՕԹՕմ.		6	34
Սօս. ՕԹ. Շանժ է Վալէօր		6	14
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	18
Թրամուէյ բաժնեթ.		6	50
» ժուիսանս		205	—
« պարտաթ.		467	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		462	—
Թրանսվալ		82	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	108	20
» » » չէք	»	109	20
Բարիզ » »	Ֆր.	23	13 1/2
» » » չէք	»	22	87
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	18	64
Վիէննա չէք	Ֆիոր.	22	15

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	19
Անգլիական ոսկի	»	110	—
Բոլ էմբէրիալ	»	98	30
Քրիմիք	»	5	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	08	—
Մէթալիք	»	98	—
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ռ.	8	63

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 12 Սեպտեմբեր

Անգլիական Քոնսոլիտէ		98	81
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.		—	—
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. բաց.		23	—
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. գոց.		22	87
Օսմանեան Պանքա		11	63
Ռուսական 1890		—	—
Հելլենական 5 %		37	50
» Մօ օրօյ		41	50
Պուլկարական 1888		82	50
Էժիբսիէն ինիֆիէ		104	63
Տօմինիալ		103	50
Թրանսվալ		3	37
Այտըն երկաթուղի		10	—
Փոխառութիւն		25	350

ԲԱՐԻԶ, 12 Սեպտեմբեր

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		101	07
» » 3 1/2 %		102	25
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.) բաց.	Ղրշ.	23	40
) գոց.	»	23	32 1/2
» » » Բ.	»	—	—
« « « Գ.	»	28	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	549	—
Օսմանիէ	»	432	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	114	75
Օսմ. մաքսատուն	»	508	—
Օսմ. Ռէժի	»	329	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %		493	—
Քրէտի Լիոնէ		1127	—
Իտալական Ռանթ	»	93	50
Սպանիական արտաքին	»	73	70
Էժիբսիէն ինիֆիէ		—	—
Թրանսվալ	»	85	75
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	165
Ֆրամոզէգ	»	3	-

ՎԻԷՆՆԱ, 12 Սեպտեմբեր

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	»	212	50
Ռումէլիի երկաթուղի	»	110	50
Օսմ. Ռէժի	»	301	—

ՊԷՐԼԻՆ 12 Սեպտեմբեր

Ռուպլը	»	216	12
Ռումէլիի երկաթուղի	»	110	50
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	—	—
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	275

ՊՐՈՒՍԷԼ, 12 Սեպտեմբեր

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.		23	12
Ռումէլիի երկաթուղի		112	—

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը
Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ չունինք

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐ ԲԷԶՄԱՃՕՂԼՈՒԻ

Ղալաթիա, Մէհմէտ Ալի Փաշա Խան Թիւ 15

Պ. Աղեքսանդր Բէզմաճօղլու որ երկար տարիներ Գալիպէի Ժան Բէզմաճօղլու և Ընկ. դրամատան տնօրէնութեան պաշտօնը կը վարէր, և յետոյ իր հաշւոյն կը գործէր նոյն հրապարակին վրայ, ուր նաեւ Նորթ Պրիթիշ Լիվրբուլ և Կլօպ ապահովագրական ընկերութեանց ներկայացուցիչն էր, անցեալ 1899 տարւոյ մայիս ամսէն ի վեր քաղաքս, Մէհմէտ Ալի Փաշա Խան, Թիւ 15 հաստատած է դրամատուն մը որ արտաքոյ կարգի նպաստաւոր պայմաններով բոլոր իր յաճախորդները կը գոհացնէ։

Աղեքսանդր Բէզմաճօղլուի դրամատունը իր սովորական գործառնութիւններէ զատ, ապառիկ և ամսական մասնակի վճարումներու դրութեամբ պետական և վիճակահանութեան արժեթուղթեր ալ կը ծախէ, նմանօրինակ գործառնութեամբ զբաղող բոլոր միւս հաստատութիւններէ աւելի նպաստաւոր պայմաններով։

Յիշեալ դրամատան կողմէ ապառիկի դրութեամբ ծախուած արժեթուղթերու թիւերը առջի օրէն և բուն արժեթուղթերը՝ փոխարժէքը վճարուելու պահուն՝ անմիջապէս իրենց տէրերուն կը յանձնուին։ Գալով այն յաճախորդներուն որոնք ո և է պատճառաւ կուզեն խզել իրենց պայմանագիրը, Աղեքսանդր Բէզմաճօղլու դրամատունը ետ կը դարձնէ գանձուած բոլոր դրամը միայն մաս մը բան վար դնելով իբր բուլի և այլ ծախք և իբր օրինական տոկոս վճարուած բաժնեթուղթի արժէքին, ոչ թէ պայմանագրութեան ամբողջ տեւողութեան այլ անոր սկսած թուականէն ոչնչացած թուականի ժամանակամիջոցին համար։

Աղեքսանդր Բէզմաճօղլու դրամատունը եւրոպական բազմաթիւ գործատանց ներկայացուցիչն է, մասնաւորապէս Վօլֆ երկրագործական գործիքներու. Թէսալի գործարանին որուն արտադրութեանց նըմուշները պատրաստ են յիշեալ դրամատան մթերանոցը, ապրանաց գիներու և այլ հարկ եղած տեղեկութեանց հետ միասին։

ԻՒՆԻՕՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Հիմնեալ 1828—1829ին
1828
L'UNION
DE PARIS
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂԻՆ
97 Միլիոն
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂԻՆ
137 Միլիոն
Ընկերութեան դրամատունն է
ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ
Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ Տնօրէն
Սիմոն էֆ. Քայսէրլեան
Կենաց ճիւղին տեսուչ Միհրան էֆ.
Տէր Ներսէսեան
Պոլիս, Կալաթա, Թահտագալէ
Խան. Օսմ. Պանքային դէմ

ԱԶԴ.

Օսմանեան կայսերական Պանքան 1 մարտի 1900 (Ն. Տ.) թուականէն սկսեալ, հաշուէ ի հաշիւ կարգադրութեանց մասին փոխանցական (virement) դրութիւն մը պիտի գործադրէ, որով ամէն անոնք որ յիշեալ դրամատան հետ հաշիւ ունին՝ պիտի կարենան վճարումներ ընել իրարու, պարզ տոմարագրութեան միջոցաւ, և առանց պէտք ունենալու հնչուն դրամի տեղափոխութեան։

Այս նպատակաւ վերոյիշեալ դրամատունը ստորեւ օրինակին համաձայն փոխանցման մուրհակներ (bons de virement) յօրինած է, զորս իրեն հետ հաշիւ ունեցողներուն տրամադրութեան ներքեւ կը դնէ, և կը խնդրէ անոնցմէ յանուն հանրային շահու իրենց աջակցութիւնը ընծայել այս նորաձեւութեան կիրառման, որ մեր հրապարակին դրամական շարժումը աւելի պարզ և ապահով սահմանի մը մէջ դնելու կը ծառայէ։

Թիւ . . .
Տեղ Դրոշմ
Կ. Պոլիս 19
ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ
Փոխանցման Վ. Օ. Լ.
Կը խնդրուի Օսմ. Կայս. Պանքային
Էֆ.ի պատկանելի հաշուոյն անցընել
Օսմ. Լիրա, մեր հաշւոյն պարտական ընելով:
ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ
ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ
ԼԵՒՈՆ Փ. ԲԷԶՄԱՃԵԱՆ ԵՒ ԹՈՌ.
Ղալաթիա, Վոյվոտա փողոց՝
Մաճրի խան, Թ. 2

Վերոյիշեալ դրամատունը ամէն տեսակ [illegible] գործառնութիւններ կ'ընէ։

Արժեթուղթեր առնել ծախել [illegible] — [illegible] — Այս դրամատան մէջ ամսական 20-100 ղրշ. վճարելով կարելի է [illegible] Օսմանեան և [illegible] Թուղթեր, [illegible]

ՓԱՐԹԵԶԻ ՍԻՐԱՀԱՐՆԵՐՈՒՆ!!!

[illegible]

ԻԼԱՆ

[illegible]

Փր 28 օգոստոս 316.

[illegible]

ՄՈՒՋՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843ին
Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՌ 563 ՄԻԼԻՈՆ 961 ՀԱԶԱՐ Ֆրանք

Ապահովագրական ամէն կարելի դիւրութիւնները կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զաւակաց դրամագլուխ, ցման եկամուտ, եւայլն

Մուչուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիք.—Առատաձեռն պայմաններ, վճարմանց դիւրութիւնք: Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. Մ. Բ. ԼԷՕՆԱՐ, ընդհանուր գործակալ, Սուլտանըղլու խան, Կամուրջին մօտ, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս: 579

ՏՕՔԹԷՕՐ Ե. ԱՐԱՊԵԱՆ
Ծանօթ ատամնաբոյժ Բարիզի
Ի Սիթէ տը Բերա, Թիւ 1

Ամէն օր կ'ընդունի ժամը 4էն 10 (Ը. Թ.): Բշ. և Ուրբ. կէս օրէն առաջ Սիրքէճի դեղարան Նալբաս: Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ:

Աղքատաց ձրի 490

ՌԻՒՄԱԹԻԶՄԷ ՏԱՌԱՊՈՂԻ ՄԸ ՆԱՄԱԿԸ

Ազնիւ ընթերցողք,

Ձեզի ծառայութիւն մատուցանելու նպատակով գրեցի այս կարեւոր նամակս, ուշադրութեամբ կարդացէ՛ք կ'աղաչեմ:

Ես՝ ռիւմաթիզմի տանջանքներէն յուսահատած դժբախտ մըն էի, կեանքիս մեծագոյն մասը՝ ցաւերով, խոստուքներով, խիթերով կ'անցնէի, յուսահատելու աստիճան տառապանքով: Շատ անգամ անդամալոյծի երեւոյթ կ'առնէի, անկարող կ'ըլլայի աջէն ձախ դառնալ. թեւերս, թիկունքս ու սրունքներս կը փառնային, այնչափ սաստկութեամբ կ'ազդէր ռիւմաթիզմը ամբողջ կազմուածքիս վրայ:

Մեծահռչակ բժիշկ մը որ ռիւմաթիզմի (յօդացաւի) մասնագէտ էր, ՏՕՔԹ. ԼԱՄՕԻ ԱՐԻՒՆ ՇԻՆՈՂ ԵՒ ՀԱԿԱՌԻՒՄԱԹԻԶՄԱՑԻՆ ՊԱՆԵՕԻ ԴԵՂԸ, յանձնարարեց ինձ: Ես որ բազմաթիւ փորձերէ յուսահատած էի, թէեւ քիչ մը կասկածով բայց վերջապէս շիշ մը գնեցի: Գինը սուղ թուեցաւ աչքիս, բայց առաջին պանեօն ընելուս պէս, ցաւերս հոն դադրեցան ու սկսայ ազատ շունչ առնել: Յետոյ ամէն երկու օրն անգամ մը 40 աստիճան տաք ջուրի մէջ կէս ժամի չափ պանեօ կ'ընէի ՏՕՔԹ. ԼԱՄՕԻ ԱՐԻՒՆ ՇԻՆՈՂ ԵՒ ՀԱԿԱՌԻՒՄԱԹԻԶՄԱՑԻՆ ՊԱՆԵՕԻ ԴԵՂՈՎ: Տասներկուերորդ պանեօին կատարելապէս բժշկուեցայ և հիմայ այն ատենէն ի վեր ողջ առողջ հանգիստ կեանք կը վարեմ, մինակ ամիսը մէկ պանեօ կ'ընեմ, հիւանդութեան վերադարձին դէմ նախազգուշութեան համար: Այս առաւելութիւնները վայելելով, համոզուած եմ որ ռիւմաթիզմի ամէնէն աժան դեղը ՏՕՔԹ. ԼԱՄՕԻ ԱՐԻՒՆ ՇԻՆՈՂ ԵՒ ՀԱԿԱՌԻՒՄԱԹԻԶՄԱՑԻՆ ՊԱՆԵՕԻ ԴԵՂՆ է, որովհետեւ հիւանդութիւնը հիմնապէս կը բուժէ:

Նիս 1899 մարտ 15 ԱԼՊԷՐ ԺՕՋԷՖ

Տօքթ. Լամօի արիւն շինող հակառիւմաթիզմային պանեօի դեղը, ամէն մեծ դեղարաններու և դեղավաճառանոցներու մէջ կը ծախուի: 652 1—30

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրփուլ, Պորտօ, Միջերկրական և Սեւ Ծովի [illegible]

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	
Ռամսէս	3000	Թիպր	2500
Ամասիս	3000	Նէրթիս	2400
Թէյղըր	3000	Օսայրիս	2250
Փեանոքսուս	3000	Թէբըս	2250
[illegible]	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կառնըք	1500
Մարէօթիս	2500	[illegible]	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուէթթոլ խան
ՃԷՄՍ ՄՈՍ և. ԸՆԿ.
194 31, Ճէյմս Սդրիթ Լիվըրփուլ

ՔԻՆՔԻՆԱ ՎԻՔԹՕՐԻԱ

ENTREPOTS GENERAUX DE LA C^{IE}

ԱՆՆՄԱՆ — ԶՕՐԱՒՈՐ
ԱԽՈՐԺԱԲԵՐ ԴԵՂ — ՆՈՐՈԳԻՉ

Ամենամեծ առաւելութիւններ ունի մինչեւ այսօր հրապարակ հանուած բոլոր քինքինաներուն վրայ:

Սեփականութիւն
Խոտաբոյսի եւ Ֆրանսական Ընկերութեան
ՆԷՕՅԷԻ-ԲԱՐԻԶ
Անանուն ընկերութիւն 1,000,000 Ֆր. դրամագլխով

Պոլսոյ մէջ վաճառողներ:
- Ա. Նէռիկէօս, Պոլիս
- Ս. Ֆրանկոֆի, Բասատ տ'Էօրօր, Բերա
- Տ. Աբիատրիւէ, մահատան փողոց, Ղալաթիա
- Ժ. Կարլի, Քէօրիւ Պաշի, Օրթաքէօյ, Պասման

Գործակալ արեւելքի համար.— ՄԻՇԷԼ ՄԱՎՐՈԲՈՐՏԱԹՕ ԵՒ ԸՆԿ.
Ղալաթիա, Քէօշէ օղլու խան
Կը գտնուի նաեւ բոլոր առաջնակարգ դեղարաններու մէջ: 3-24

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլէ, Կ. Պոլսոյ և Օտէսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալէքթօ	3607	Գօնկօ	2906	Կրօտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաբֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գուրսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Ծիբիօ	1735
Արիօսդօ	2377	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Բասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սբէրօ	1200
Պօրօտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրացիօ	3600	Մօնթէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրավօ	1076	Տրաքօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրիւնօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօքիօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտահօ	5540	Օհիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ժիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրբիտօ	487
Գալիբսօ	1337	Էրազօ	1841	Քիլէօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլբինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօվնօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Ջիքագօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1834	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէանդրօ	2272	Րինալտօ	1663	Ւէտօ	1850
Գլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Կիդանօ	1243	Լօրէնզօ	3191	Րօմէօ	1789		

Մուրիլլօ շոգենաւը, նաւապետ Ճօնսթըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է:

Լօրէնցօ շոգենաւը. նաւապետ Ուտ, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ և ամսոյս 12ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար:

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՃՕ
Թիւ 23—24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 377

ԹԻ ԿՐԷՇԱՄ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Ի ԼՈՆՏՈՆ

Ընկերութեան դրամագլուխը 31 դեկտ. 1898ին
162, 924, 140 ֆռանք
Տարեկան եկամուտ, ապահովագրութիւններ և շահ՝ 31 դեկտեմբեր 1898ին
29, 765, 473 ֆռանք

Ընկերութեան հաստատութեան թուականէն՝ այսինքն 1848է ի վեր, ապահովագրեալներու եղած վճարումնք, կենսաթոշակ, եւն.
362, 858,507 ֆռանք

1898 տարուան մէջ ընկերութիւնը 6619 բոլիսներ տուած է որոնք 58,680,000 քուռօնի դրամագլուխ մը կը ներկայացնեն:

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն՝ Պ. Պ. ԷՏՈՒԻՐՍ ԵՒ ՈՐԴԻ, Պոլիս, Մէյտանճըգ փողոց, Ալալէմճի խան:

Միջնորդներուն լաւ վարձատրութիւն պիտի ըլլայ:

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
[illegible] Լիվըրփուլ և Արեւելքի մէջ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ումպրիա	7718	Պոթնիա	4531
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթօն	2403
Աւրանիա	7268	Ադլաս	2393
Բավոնիա	5587	Սարակոսա	2166
Սէֆալոնիա	5517	Թարիֆա	2246
Կալլիա	4809	Բալմիրա	2144
Սիթիա	4557	Թրինիտատ	1899
Ալէբբօ	2143	Մորոքքօ	1855
Քէտար	1876	Քամբանիա	12950
Շէրպուրկ	1614	Լուքանիա	12950
Գադալոնիա	4845		

Սամարիա շոգենաւը, նաւապետ Թոմսն ընդհանուր վաճառքով Լիվըրփուլէն հոս հասաւ:

Դիմել առ ՃՈԼԻ և ՍԻԿԸՐ
Joly et Seager
Մէյմանէթլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց 255

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տր Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
(Եանընի գարեջրատան վրայի յարկը, ճիշդ Զըպուֆենեանց դէմը),

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաները մէկ անգամէն կը լցնեն. ցաւով դիմելու եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ:

Նորաձեւ եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն ըստ տարիքի, ծամողութիւն եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորելով:

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամահանութիւն:

Ե. Գ. Ձմեռները կիրակի օրերն ալ (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին:

Ծանօթ —Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ ՉՈՒՆԻՆՔ!! 197

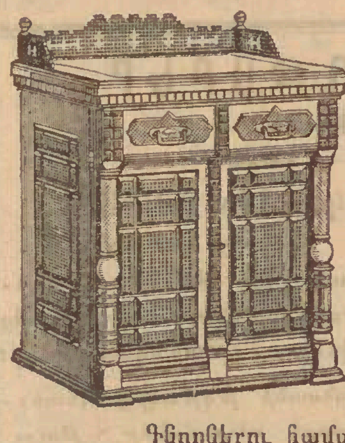

ՆԻՒ ՀՈՄ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՄԻԱԿ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆ
Որ կը մրցի միւս բոլոր կարի մեքենաներուն
ԳԱՐՁՈՒԹԵԱՄԲ
ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԵԱՄԲ
ԱՐԱԳՈՒԹԵԱՄԲ
ԹԵԹԵՒՈՒԹԵԱՄԲ
ԱԺԱՆՈՒԹԵԱՄԲ

Թուրքիոյ համար միակ ներկայացուցիչ
ՈՐԴԻՔ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Կ. ՄԻԱՆԵԱՆ
Կեդրոնատեղին, Կ. Պոլիս, Պահչէ Գաբու, Համտիպէ փողոց, Թիւ 7
Գնողներու համար վճարման եւ ամեն տեսակ դիւրութիւններ 575

Saxlehner, Bu
HUNYADI JÁNOS

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ

HUNYADI JANOS

Անմիջական, ապահով եւ դիւրին կերպով կ'ազդէ
Տիեզերահռչակ համբաւ
ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԵՐԷՆ
Պահանջելու է հետեւեալ անունը պարունակող պիտակով շիշեր
ANDREAS SAXLEHNER
Կը ծախուի գլխաւոր դեղավաճառներուն և դեղագործներուն քով: 387

ԼԷ ԲՐՕՎԷՆՍ ՐԷՒՆԻ

LES PROVINCES RÉUNIES
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՊՐԻՒՔՍԷԼ

Ապահովագրական ընկերութիւն ընդդէմ հրդեհի
ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԸՆԿ. ԳՐԷՍԻ ԼԻՈՆԷ

Քննիչ Տնօրէնութեան
Ա. ԿԻՒՐԵՂԵԱՆ

Տնօրէն ընդհանուր Թուրքիոյ
ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Ճէտիտ խան
Գաւառաց համար պատուաւոր երաշխաւորութեամբ գործակալներ կը փնտռուին

ԲԱՑ ՆԱՄԱԿ

Ջրաղումներս ստիպած էին զիս նստո դական կեանք վարել, որուն հետեւանօ ամէն օր կը տառապէի ՊՆԴՈՒԹԵՆԷ ՊԱՍՈՒՐԷ: Շարունակ գլուխս կը ցաւէր, աչքերս կը մթննային, ստամոքսս կը խառ նուէր և օր մը հանգիստ չունէի. Պա սուրէն գոյացած պուշտերը մանաւանդ միշտ կը խլխլային: Բժշկի մը յանձնարա րութեամբ ՏՔԴ. ՖՐԱՆՔԻ ԱՌՈՂՋԱՐԱՐ ԴԵՂԱՀԱՏԵՐԸ գործածելէս քիչ ստամոքսս շտկուեցաւ, գլխուս ցաւը անցաւ. պնդութիւնը աստիճանաբար բժշկուեցաւ և ոչ Պասուրէն և ոչ պուշտերէն հետք չմնաց, և հիմայ Տք Ֆրանքի առողջութեան դեղահատե շնորհիւ կատարելապէս առողջ կ'ապրիմ:

Ֆրանսա Սէն Լօռան գաւառին կ ռավարիչ. ԱԼՖՐԷՏ

Վերոյիշեալ դեղահատերը ճշմարտապէս միակ դարման են, պնդութեան, պասու և անոնցմէ գոյացած ամէն կարգի հիւա գութեանց. կանոնաւորաբար գործած ուելով, ստամոքսն ու աղիքները կը ընեն ու մարսողութիւնը կը դիւրացն Կը ծախուին Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարաններն ու դեղի մթերանոց ները: 479 24—26

COMP RUSS

NAVIGATION A VAPEUR ET D
COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք
Կշ. 29/11 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի
Դշ. 30/12 Իզմիր, Պիրէ, Աղեքսանդրիա ժա 10ին միջօրէէն առաջ, հաղորդակցելով Աղեքսանդրիոյ, Եաֆա-Պէյրութ Եա ֆա, Պէյրութ եւ Բօրտ)
Եշ. 31/13 Օտէսա ժամը Օին միջօրէէն առա
» 31/13 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտ Կիրասոն, Տրապիզոն, Րիզէ եւ Բ Թում ժամը 1ին յետ միջօրէի
Ուր 1/14 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Սեպտ. 13ին Մինկրէլի, Պաթումէն:
» 17ին Առմէնի, Անատոլուի եզեր

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Սեպտ. 13ին Մինկրէլի, ուղ. Մարսիլիա
» 14ին Գառամանի, Անատոլ եզե
» 18ին Առմէնի ուղ. Մարսիլիա

Տոմսեր ուղղակի Բարիզի համար.
Առաջին կարգի 245 ֆրանք. 2-կարգ 175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել, Գործակալին Թօփ Հանէ Քարաք վրայ: 516 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒԹԵԱՆ

—)(93)(—

ԹԷՕՏՈՐ ՈՒԱՏՍ—ՏԸՆԹԸՆ

ՕԼՈՒԻՆ

ԺԱ.

ԵՐԿՆՔԻՆ ՀԵԳՆՈՒԹԻՒՆԸ

1.

Ուինթըրսըրին աշխատանոցին դրան առջեւ կեցած էր, ու կ'երեւայ որ մտիկ կ'ընէր դարբինին սալին ձայնին, որ Մոսթըրիթի առեւէն կուգար բաց պատուհանէն ներս: Թէպէտ իր տրտում տխուր դէմքը ամէն բան կ'ըսէր արդէն, բայց ես անհամբեր գոչեցի.—Ուինթըրսըրին, ապահո՞վ է: Ըսէք թէ ապահո՞վ է:

—Բարեկամս, յարեց Ուինթըրսըրին, լուրջ ձեւով մը. ձեզի տալիք լուրս այնպիսի լուր մըն է զոր գիտէի թէ պիտի ուզէիք մանաւանդ առնել երբ կարենայիք առանձին լսել զայն:

—Ըսէք թէ ապահով էր ան:

—Այո, ապահով է արդարեւ: Այն, զոր դուք տարօրինակ բայց անտարակոյս բարերար ցնորքի մը տակ կը կարծէք ըլլալ կալէսի մէջ կորուսած օրիորդնիդ, ապահով է արդարեւ, վասնզի անիկա հոգեղէն—աշխարհին մէջ է անո՛ր հետ՝ որուն օրհնութիւնը ինծի զրկեց զանի—անիկա վերադարձած է անոր քով որ երբեմն կին դարբին մըն էր Օլտհիլի մէջ. և հիմա ամէնէն մաքուր, ամէնէն հաճելի սուրբն է արքայութեան մէջ:

—Մեռա՛ծ: Իմ հոգիս կ'սպասէր այդ բառին, կ'սպասէր տարը՝ մօրս հետ աշխատանոցէն մեկնելէս ի վեր. բայց հիմա աւելի ահաւոր կը հնչէր այն ականջիս, որքան եթէ երբ անակնկալ մը եղած ըլլար:

—Ամէն բան ըսէ՛ք ինծ, գոչեցի, անմիջապէս, անմիջապէս: Զվերադարձաւ, ըսիք, այդ աղէտին հետեւեալ օրը—ե՞րբ դարձաւ—ե՞րբ յետոյ տեսաք զանի:

—Ալ երբեք զինքը կենդանի չտեսայ, պատասխանեց Ուինթըրսըրին թախծալից. «Բայց այնքան տժգոյն էք, Պարոն Օլուին և աչքերնիդ այնքան դժխեմ երեւոյթ մը ունի, որ լաւ եւս է յետաձգել ըսելիքս մինչեւ որ այդ ցնցումէն բոլորովին ուշաբերիք:

—Ոչ. հիմա, հիմա՛:

Ուինթըրսըրին խորունկ հառաչանքով մը նայեցաւ «Հաւատք և Սէրի՝ պատկերին՝ վերջալոյսի լոյսերով վառած, ուր Ուինիֆրէտի դէմքը կենդանի կ'երեւար:

—Լա՛ւ, ըսաւ. «Երբ չեկաւ ան, բոլոր օրը «Հաւատք»ը նկարելու աշխատեցայ. և հետեւեալ առտուն երբ Բրիմրոզ-Գորթ երթալու վրայ էի զանի փնտռելու, Տիկին Կուճըն եկաւ և սկսաւ աքացի հարուածներ տալ փողոցին դրան՝ կատաղի մը պէս: Երբ դուռը բացուեցաւ, սանդուխներէն վեր ելաւ չհտակ՝ ոտքերը զարնելով, և երբ զանի դիմաւորելու կ'երթայի, ապտակ մը զարնելով երեսիս գոչեց. «Աչքերդ պիտի փորէի, քեզի տնզգամ:—Ինչու, ի՞նչ եղաւ որ, հարցուցի մեծ զարմացմամբ:—Ի՞նչ պիտի ըլլայ, աղջիկս սպաննեցիր. ըսաւ կինը, բերանը փրփրալով: Յետոյ, ըսաւ ինծի թէ իր աղջիկը ինկած մարած էր տուն հասնելուն պէս, իմ ծառայիս ընկերակցութեամբ աշխատանոցին մեկնելէն յետոյ: Յաջորդական մէկ քանի նուաղումներ եկած էին վրան. ու երբեք խելքը գլուխը չէր եկած: Վերջապէս մեռած էր Բրիմրոզ Գորթի մէջ:

—Ե՛ւ ի՞նչ ըրիք այն ատեն: Շո՛ւտ ըսէք:

—Պառաւը խնդրեց որ դրամ տամ իրեն որպէսզի իր աղջիկը կարենար պատուաւոր կերպով թաղուիլ: Իրեն ըսի թէ այդ աղջկան իր դուստրը եղած ըլլալը բոլորովին ցնորք մըն էր, և թէ հոգեղէն մարմին մը չէր կրնար թաղուիլ. բայց այնքան բնականօրէն վշտահար կը թուէր որ դրամ տուի իրեն:

—Հոգեղէն մարմին: Ցնո՜րք, ըսի: Ես լսեցի անոր ձայնը Լոնտոնի փողոցներուն մէջ. և թատրոնին դրան առջեւ կողոմներ կը ծախէր: Ո՞ւր պիտի գտնեմ տունը:

—Ձեզի համար հոն երթալն անօգուտ է, ըսաւ:

—Բան մը չկրնար իմ երթալս արգիլել: Տենդոտ թափ մը ունեցայ մարմինը տեսնելու:

—«Եթէ պիտի երթաք անպատճառ, ըսաւ Ուինթըրսըրին, կրնաք գտնել, «Թիւ 2, Բրիմրոզ Գորթ, Կրէյթ Քուին փողոց, Հոլպօրն»:

2.

Տունէն դուրս նետուեցի ինքզինքս, և շուտ մը վարձակառք մը գտնելով Կրէյթ Քուին փողոցը գացի:

Հոգիս նոր տանջանարանի մը մէջ մտած էր հիմա: Երկու ընդդիմամարտ զօրութիւններու մէջտեղ կը բզկտուէր—անոր մարմինը տեսնելու խոլ տենչանքին և այս փորձին տառապանքներուն հանդուրժելու սարսռազդեցիկ սոսկումին միջեւ: Պահ մը կ'զգայի՝ այնքան շօշափելի կերպով որքան զգացած էի նշանախօսութեան գիշերը՝ ծաղիկներու ոլորտի մը չափ փափուկ ու նուրբ անոր դէմքը՝ իմ թեւերուս մէջ. և մերթ դիակ մը կը գրկէի, քարացած դիակ մը ցնցումներուս մէջ: Եւ սակայն չեմ կրնար ըսել թէ ինչ մտածումներ ունէի: Կրէյթ Քուին փողոցը կառքը ճամբեցի և դժուարութեամբ գտայ վերջապէս Բրիմրոզ Գորթը, ողորմելի նեղ ծառուղի մը: Տան դուռ մը զարկի, տան մը որ նոյն իսկ այդ լոյսին մէջ կրնայի տեսնել թէ անարգ ու թշուառ ըլլալու էր: Բաւական սպասելէս յետոյ դուռը բացուեցաւ և դէմք մը երեւցաւ, դէմքն այն կնոջ զոր տեսած էի Սիւիլի աշխատանոցին մէջ: Ի սկզբան չճանչցաւ զիս: Զափազանց խմած կ'երեւար. ու երեսս նայեցաւ մոլտալով. անիծեալ դիագողերէն մէկն էք դուք. կը ճանչնամ զձեզ. «Քառասուն Գողերուն կը պատկանիք:

Ի տես այն աղտոտ տան՝ որուն մէջ Ուինիֆրէտ ապրած էր և մեռած՝ նորօրինակ սոսկումով մը պաշարուեցայ բոլորովին: Անշուշտ իրերը բանական դարձան, և պահ մը իմ առջեւս մարդկային արարածը չէր, այլ ժանգոտած երկաթը, խորտակուած կղպանքները, պատերէն թափած աղիւսի ու աղտոտ շաղախի մեծ կտորները—ասոնք էին որ կը թուէին կեանք ունենալ, սոսկալի կեանք մը, և խօսիլ, ըսել ինծ ինչ որ չէր համարձակեր մտիկ ընել չարին յաղթանակին մասին բարիին վրայ: Գիտէի թէ կինը կը խօսէր միշտ, բայց դեռ միջոց մը բնաւ ձայն չլսեցի—զգայարանքներս չէին կրնար ոչ մէկ տպաւորութիւն ընդունիլ եթէ ոչ շուրջս գտնուած անշունչ այլ կենդանի իրերուն չարագուշակ պերճախօսութիւնը Չկար հոն առարկայ մը որ անգութ կատագրին չար պատգամը չունենար վրայ:

Վերջապէս, երբ դրան սեմին վրայ ցայ, երկիւղալից, հզօր ակնկալութ գրաւեց զիս, տենդի սարսուռ մը և լսեցի իմ հարցումս. Եկած եմ մա տեսնելու, Տիկին Կուճըն. Յետոյ զ որ երեսս ի վեր կը նայէր աչքերը նալով գոցելով, երբ վերջապէս յ

—Ոչ, ո՛չ, դո՛ւք էք, այնպէս չէ խատանոցը բանող խումբէն մէկը պէս չէ՞. անիծեալ Ջէլսիի խումբը աղջիկս մեռցուց: Ըսել է որ խեղճ ջըկան մարմինը տեսնելու եկեր էք Որքան բարի էք, իրաւ որ: Խնդրեմ հրամմեցէք, Պարոն, և թոյլ տուէք ձեզ նման բարի այցելու մը սանդուխ րէն վեր առաջնորդեմ:

Ճրագ մը բռնեց, և կեղծ ու պա շարժումներով՝ ամէն մէկ աստիճանին նարհութիւն ընելով՝ ետ դարձաւ, ու տոյ սանդուխին ոտքը կենալով սպա երգիծաբանի գինով երեւոյթ մը իր դէ րին վրայ:

Թարգմ. ՀՐԱՆՏ ԽԱՆՃԵԱՆ

(Շարունակելի)